

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av kommunikationsmarknadslagen och lagen om radiofrekvenser och teletrustningar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att kommunikationsmarknadslagen och lagen om radiofrekvenser och teletrustning ändras.

Det föreslås att innehållet i skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster ändras så att hastigheten på en internetförbindelse som erbjuds för alla till skäligt pris kan i första fasen höjas till 1 Mbit/s genom förordning av kommunikationsministeriet.

Dessutom i propositionen föreslås, att skyldigheter för företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster ska kunna åläggas även ett nätföretag.

Enligt propositionen ska kommunikationsministeriet bevilja ett teleföretag nätkoncession, om företaget utövar televerksamhet med stöd av radiotillstånd och användningsändamålet för koncessionen ändras så att det krävs nätkoncession. Koncessionen ska inte förklaras ledig att sökas. För övrigt tillämpas vid beviljandet av koncession

samma bestämmelser som för koncession som beviljas av statsrådet.

Enligt propositionen beviljar Kommunikationsverket nätkoncession som gäller kortvarig och småskalig verksamhet. Småskalig digital televisionsverksamhet ska inte längre vara koncessionsberoende.

Ändringar som gäller endast användningen av radiofrekvenser och som är av större samhällelig betydelse ska behandlas vid statsrådets allmänna sammanträde, medan övriga ändringar av planen för användningen av radiofrekvenser ska fastställas genom förordning av kommunikationsministeriet.

Dessutom innehåller propositionen mindre ändringsförslag, som anknyter till den tekniska utvecklingen i branschen samt till erfarenheterna från tillämpningspraxis.

Avsikten är att lagarna ska träda i kraft den 1 juli 2009.

INNEHÅLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	4
1 NULÄGE	4
1.1 Lagstiftning och praxis.....	4
Koncessionsberoende televerksamhet	4
Lagstiftning om samhällsomfattande tjänster.....	6
Internetförbindelserna i praktiken	7
Utlämnande av uppgifter till myndigheterna.....	8
Bestämmelser om ändringssökande	9
Plan för användningen av radiofrekvenser	9
Bedömningsorgan.....	9
1.2 Lagstiftningen i Europeiska unionen	10
Inledning.....	10
Samhällsomfattande tjänster och ändamålsenlig internetförbindelse.....	10
Utlämnande av uppgifter till myndigheterna.....	11
Kommissionens beslut om harmonisering av frekvensområdet 3400 – 3800 MHz	11
Bedömningsorgan.....	12
1.3 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet.....	12
1.4 Bedömning av nuläget	12
Koncessionsberoende televerksamhet	12
Utlämnande av uppgifter till myndigheterna.....	13
Bestämmelser om ändringssökande	13
Plan för användningen av radiofrekvenser	13
Bedömningsorgan.....	13
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	13
2.1 Målsättning	13
2.2 De viktigaste förslagen.....	14
Koncessionsberoendet	14
Samhällsomfattande tjänster.....	14
Utlämnande av uppgifter till myndigheterna.....	14
Bestämmelser om ändringssökande	15
Frekvensplan och plan för användningen av radiofrekvenser	15
Bedömningsorgan.....	15
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	15
3.1 Ekonomiska konsekvenser	15
3.2 Konsekvenser för myndigheterna	16
3.3 Samhälleliga konsekvenser	17
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	18
4.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	18
4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	18
DETALJMOTIVERING	19
1 MOTIVERING	19
1.1 Kommunikationsmarknadslag	19
1.2 Lag om radiofrekvenser och teleutrustningar	26
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	28
3 IKRAFTTRÄDANDE	28

4	FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	28
	LAGFÖRSLAG	30
	1. Lag om ändring av kommunikationsmarknadslagen.....	30
	2. Lag om ändring av lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar	33
	BILAGOR.....	36
	PARALLELTEXTER	36
	1. Lag om ändring av kommunikationsmarknadslagen.....	36
	2. Lag om ändring av lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar	41

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

Koncessionsberoende televerksamhet

Kommunikationsmarknadslagens (393/2003) 2 kap. innehåller bestämmelser om utövande av televerksamhet. I 4 § i lagen sägs att koncession krävs när nättjänster som förutsätter radiofrekvenser tillhandahålls i sådana digitala markbundna masskommunikationsnät eller mobilnät där allmän televerksamhet utövas. Enligt 2 § 3 punkten i kommunikationsmarknadslagen avses med allmänt kommunikationsnät ett kommunikationsnät som i huvudsak används för målgruppskommunikation och där förbindelsen mellan terminalen och kommunikationsnätet har upprättats med hjälp av radiovågor som utbreder sig fritt.

Enligt 5 § i kommunikationsmarknadslagen ska koncession förklaras ledig att sökas när frekvenser som tekniskt och med hänsyn till en effektiv användning av frekvenserna är ändamålsenliga blir lediga för koncessionsberoende verksamhet. Koncession förklaras ledig att sökas på basis av en av statsrådet fastställd användningsplan för frekvensområdena, som föreskrivs i 6 § lagen om radiofrekvenser och telerustningar (1015/2001), nedan radiolagen. Statsrådet beviljar koncession för en viss tid, dock för högst 20 år.

Förutsättningarna för koncession ingår i 9 § i kommunikationsmarknadslagen. Koncession ska beviljas om sökanden har tillräckliga ekonomiska resurser att sörja för nätföretagets skyldigheter och koncessionsmyndigheten inte har grundad anledning att misstänka att sökanden bryter mot kommunikationsmarknadslagen, lagen om radiofrekvenser och telerustningar, lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation eller någon annan lag som gäller televerksamhet. Lagen föreskriver att koncession ska beviljas sådana sökande, vilkas verksamhet bäst främjar kommunikationsmarknadslagens syften enligt dess 1 §, om koncession på grund av knapp tillgång på radiofrekvenser inte kan beviljas alla sökande.

Enligt 1 § i kommunikationsmarknadslagen är syftet med lagen att främja utbudet och användningen av tjänster i kommunikationsnät samt att säkerställa att kommunikationsnät och kommunikationstjänster på skäliga villkor är tillgängliga för alla teleföretag och användare i hela landet. Lagens syfte är också att sörja för att de till buds stående möjligheterna till telekommunikation i Finland motsvarar användarnas rimliga behov, konkurrerar sinsemellan, är tekniskt utvecklade, håller god kvalitet, är driftsäkra och trygga samt har förmånliga priser.

Kommunikationsmarknadslagens 10 § stadgar om koncessionens innehåll. I koncessionen definieras koncessionshavarens geografiska verksamhetsområde. Koncessionen kan förenas med villkor som främjar lagens mål samt nätets eller servicens kvalitet. Dessutom kan koncession förenas med sådana villkor för nätets tekniska egenskaper eller en effektiv användning av frekvenserna som kompletterar lagens bestämmelser om Kommunikationsverkets föreskrifter.

Kommunikationsverket bestämmer med stöd av 6 § i radiolagen om användningen av radiofrekvenser för olika användningsändamål. Verket beslutar ytterligare om fördelningen av till buds stående frekvenser mellan användarna med hänsyn till internationella bestämmelser och rekommendationer om användning av radiofrekvenser. Enligt 6 § 2 mom. i radiolagen fastställer statsrådet en användningsplan för televisions- och radioverksamhet samt en mera detaljerad plan för användningen av frekvenser anvisade för koncessionsberoende televisions- och radioverksamhet. Kommunikationsverket ska bereda besluten i samråd med kommunikationsministeriet. Om en föreskrift för användningen av ett enskilt frekvensområde kan ha betydelsefulla följder för den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden fastställs planen för respektive frekvensområde i statsrådets användningsplan för frekvensområdena. Med stöd av ifrågasvarande lagrum har Kommunikationsverket utfärdat en radiofrekvensföreskrift (4 I/2006) och statsrådet den 14 juni 2007 en förordning om användningsplan för frekvensområden för te-

levisions- och radioverksamhet samt för koncessionsberoende televerksamhet (680/2007), nedan frekvensförordningen.

Kommunikationsverket beviljar med stöd av 7 § 1 mom. i radiolagen på ansökan tillstånd att använda frekvenserna i ett radiotillstånd, som ska skaffas för innehav och användning av radiosändare i syfte att garantera att radiofrekvenserna används effektivt, ändamålsenligt och tillräckligt störningsfritt.

Radiotillståndet kan ändras på åtgärd av den ena parten utifrån villkoren i radiolagen. Enligt 8 § 3 mom. i radiolagen kan Kommunikationsverket under radiotillståndets giltighetstid ändra tillståndsvillkoren utan tillståndshavarens samtycke, om det är nödvändigt då användningsplaner för radiofrekvenserna ändras eller på grundval av frekvensföreskrifter eller förpliktelser i internationella fördrag eller om det är motiverat för att förebygga eller avhjälpa störningar av radio-kommunikationen. Tillståndsvillkoren kan ändras även om det är nödvändigt för att användningen av radiofrekvenserna behöver omorganiseras på grund av en förändring i de ekonomiska eller tekniska verksamhetsförutsättningarna för ett teleföretag på marknaden eller av att ett nytt teleföretag kommer in på marknaden eller av att det sker andra motsvarande förändringar av förhållandena på marknaden.

Enligt 10 § 1 mom. i radiolagen beviljas radiotillstånd av Kommunikationsverket. Radiotillstånd beviljas för högst 10 år åt gången. Radiotillstånd för radiosändare som används för utövande av koncessionsberoende televerksamhet enligt 4 § i kommunikationsmarknadslagen eller televisions- och radioverksamhet enligt 7 § i lagen om televisions- och radioverksamhet beviljas dock för högst 20 år åt gången.

I 10 § 7 mom. i radiolagen sägs att om radiotillstånd eller radiofrekvensreservering på grund av det knappa antalet radiofrekvenser bara kan beviljas en del av sökandena ska tillstånd eller reservering i så fall beviljas sådana sökande, vilkas verksamhet bäst främjar lagens syften enligt 1 §, dvs. en effektiv, ändamålsenlig och tillräckligt störningsfri användning av radiofrekvenser samt att säkerställa en rättvis tillgång till radiofrekvenser, skapa betingelser för en så fri rörlighet för te-

letrustningar som möjligt och främja kommunikationsmarknadens effektivitet.

12 § i radiolagen innehåller bestämmelser om återkallande av radiotillstånd. Kommunikationsverket kan helt eller delvis återkalla radiotillstånd, om tillståndshavaren gör sig skyldig till överträdelser av radiolagen eller bestämmelser och föreskrifter medelade med stöd av nämnda lag eller till exempel tillståndsvillkoren. Dessutom kan radiotillståndet återkallas om tillståndshavaren inte använder de radiofrekvenser som anvisats i tillståndet eller inte börjar använda dem inom en rimlig tidsfrist som Kommunikationsverket uppställt.

För närvarande pågår ett flertal försök med WiMAX-verksamhet. WiMAX (Worldwide Interoperability for Microwave Access) är trådlös dataöverföringsteknik, som erbjuder höghastighetsförbindelser, men som samtidigt kräver ett tätt nät av basstationer. Det är fråga om mycket lokal teknik. Mobil-WiMAX kommer förmodligen att tas i kommersiellt bruk under åren 2009 – 2010. Trådlös bredbandsteknik utnyttas för många olika ändamål. Trådlös teknik kan användas för att möjliggöra anslutning på exempelvis ett avgränsat område, såsom hemma eller på kontoret. Med hjälp av denna är det också möjligt att bygga upp nät som täcker stora områden, såsom delar av kommuncentra.

Kommunikationsverket har huvudsakligen från och med 2006 beviljat med stöd av 6 § i radiolagen 47 teleföretag radiotillstånd för trådlösa WiMAX-nät med frekvenser på 3,4 – 3,6 GHz på ett eller flera geografiska områden. Radiotillstånden har i regel beviljats för fem år åt gången på så sätt att merparten av tillstånden gäller fram till 31 december 2010.

Flera innehavare av radiotillstånd beviljade för ett frekvensområde på 3,5 GHz har anmält till Kommunikationsverket sitt intresse att tillhandahålla bredbandstjänster baserade på den nya mobil-WiMAX-teknologin. Företagen önskar ändra de nuvarande fasta WiMAX-näten till mobila, som möjliggör att förbindelsen kan vara rörlig från en basstation till en annan utan avbrott. Införandet av mobil-WiMAX skulle göra det möjligt att tillämpa flera parallella nät på samma geo-

grafiska område och skulle därmed främja en effektiv användning av frekvenserna.

Enligt 4 § i den gällande kommunikationsmarknadslagen kräver även småskalig digital televisionsverksamhet koncession beviljad av statsrådet. Exempel på sådan digital televisionsverksamhet är resultatuppföljningen vid idrottstävlingar när realtidsförmedlade resultat visas i arrangörens televisionsmottagare på olika områden av läktarna samt när händelserna på estraden vid musikevenemang eller religiösa sammankomster förmedlas till arrangörens televisionsmottagare på allmänt område.

4 § i lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998) stadgar om begränsningar av tillämpningsområdet. Enligt nämnda paragraf tillämpas lagen med undantag av 19 och 38 § inte på verksamhet, inom vilken sändningarna kan tas emot endast i en läroanstalt, ett sjukhus, ett hotell eller andra motsvarande byggnader med anknytning till verksamheten, på verksamhet i telenät, där programutbudet samtidigt kan följas via högst 2000 anslutningar och inte heller på tillfällig analog verksamhet som varar högst tre månader och som förmedlas med hjälp av radiovågor som utbreder sig fritt, om den televisionssändare som används i verksamheten har en strålningseffekt på högst 1 kW eller radiosändarens strålningseffekt är högst 50 W.

Genom att den ovan refererade verksamheten lämnats utanför tillämpningsområdet för lagen om televisions- och radioverksamhet har det varit möjligt för arrangörerna för exempelvis kortvariga begivenheter att begagna sig av analoga televisionssändningar utan sådan programkoncession som beviljas av statsrådet. För småskalig, kortvarig verksamhet har det inte heller krävts nättillstånd. Verksamhetens utövare har endast behövt få radiotillstånd av Kommunikationsverket enligt bestämmelserna i radiolagen.

Lagstiftning om samhällsomfattande tjänster

Kommunikationsmarknadslagens bestämmelser om samhällsomfattande tjänster reviderades genom en ändring av kommunikationsmarknadslagen, som trädde i kraft från den 15 februari 2007 (70/2007). Begreppet

samhällsomfattande tjänster ändrades att bli mera teknologineutralt. Utbudet på samhällsomfattande tjänster är inte längre bundet till ett fast telefontät, utan tjänster kan tillhandahållas genom förmedling av vilket kommunikationsnät som helst oberoende av tekniken.

Enligt 59 § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen ska Kommunikationsverket genom beslut utse ett eller flera teleföretag, företag som tillhandahåller nummerupplysningstjänster eller företag som tillhandahåller telefonkatalogstjänster till operatörer för samhällsomfattande tjänster, om det är nödvändigt för att säkerställa att samhällsomfattande tjänster tillhandahålls inom ett visst geografiskt område.

Om det är uppenbart att tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster blir en oskälig ekonomisk belastning för ett företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster, ska Kommunikationsverket enligt 60 a § i kommunikationsmarknadslagen på yrkande av operatören beräkna nettokostnaderna för de samhällsomfattande tjänsterna. Enligt lagens 60 b § ska den andel av nettokostnaderna för de samhällsomfattande tjänster som utgör en oskälig ekonomisk belastning för företaget på yrkande av denna operatör för samhällsomfattande tjänster ersättas av statens medel. Hittills har man inte i Finland blivit tvungen att ersätta teleföretag som är skyldiga att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster för kostnaderna för denna service. Enligt gällande lag kan en operatör för samhällsomfattande tjänster bli tvungen att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster också med förlust, om det inte med hänsyn till teleföretagets hela ekonomiska situation är oskäligt.

Kommunikationsverket utredde 2007 behovet att kommunvis bestämma vilka företag som ska tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Totalt 135 kommuner ansåg det nödvändigt att utse operatörerna för samhällsomfattande tjänster. På basis av utredningen fattade Kommunikationsverket i januari 2008 tio beslut genom vilka teleföretag utsågs till operatörer för samhällsomfattande tjänster i form av allmänna telefonitjänster samt ett beslut om att operatörerna för samhällsomfattande tjänster nödvändigt bör utses

i sådana kommuner, för vilka någon sådan operatör inte ännu blivit bestämd.

2 § 21 punkten i kommunikationsmarknadslagen definierar teleföretag som ett nätföretag eller tjänsteföretag. Med nätföretag avses ett företag som tillhandahåller ett kommunikationsnät, som det äger eller på någon annan grund förfogar över för överföring, distribution eller tillhandahållande av meddelanden. Med tjänsteföretag avses åter ett företag, som överför meddelanden i ett kommunikationsnät, som det förfogar över eller har fått tillgång till av ett nätföretag eller som distribuerar eller tillhandahåller meddelanden i ett masskommunikationsnät.

Teleföretag som enligt 60 c § i kommunikationsmarknadslagen utsetts att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster är skyldiga att oberoende av geografiskt läge och till ett skäligt pris tillhandahålla anslutningar till ett allmänt kommunikationsnät på den ort där användaren stadigvarande bor eller finns.

Teleföretag som Kommunikationsverket utsett att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster kan i och för sig vara ett sådant nätföretag som nämns i kommunikationsmarknadslagen. I praktiken innehåller kommunikationsmarknadslagens 60 c § om skyldighet att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster endast bestämmelser om att tillhandahålla anslutning för användaren, dvs. om ett tjänsteföretags verksamhet. I paragrafen ingår inte några skyldigheter som skulle gälla nätföretag.

Enligt 60 c § 2 mom. ska en anslutning i form av samhällsomsfattande tjänst vara sådan att den förutom telefonitjänster möjliggör en ändamålsenlig internetförbindelse. Vid beredningen av lagen bedömdes ändamålsenlig förbindelse inte som den snabbaste tekniken som för närvarande är tillgänglig, dvs. bredbandsanslutning, utan som en anslutning med vilken bastjänsterna på internet, såsom e-post och bläddrande i internetsidor, fungerar tillfredsställande. Avsikten med ändringen av kommunikationsmarknadslagens bestämmelser om samhällsomsfattande tjänster var inte att ändra den rådande tolkningen (RP 150/2006 rd).

Den tidigare gällande 59 § i kommunikationsmarknadslagen har ansetts ha förutsatt att teleföretaget ska tillhandahålla använda-

ren en internetanslutning åtminstone som en analog förbindelse via ett modem (RP 112/2002 rd). Kommunikationsverket har i januari 2008 i sina beslut, genom vilka teleföretag utsågs till operatörer för samhällsomsfattande tjänster, konstaterat att användaren ska som samhällsomsfattande tjänst tillhandahållas en anslutning, som möjliggör överföring av information med en kapacitet motsvarande en analog modemförbindelse, m.a.o. en hastighet av 30 – 50 kbit/s.

Tjänsterna kan dessutom tillhandahållas via flera anslutningar om det inte medför oskäliga extra kostnader för användaren. Telefoni- och dataöverföringstjänster som en del av samhällsomsfattande tjänster kan således i princip tillhandahållas användaren exempelvis som anslutning via en fast telefon, som anslutning via en mobiltelefon eller som en kombination av bredbandsanslutning och VoIP-tjänst (Voice of Internet Protokoll).

Internetförbindelserna i praktiken

Internetuppkoppling kan tillhandahållas med hjälp av olika slag av nätteknik. Förbindelse kan upprättas i det fasta telefont nätet förmedlad via ett modem och en smalbandsabonnentledning (ISDN). Bredbandsinternetförbindelse tillhandahålls i telefont nätet förmedlad via en digital abonnentledning (DSL). DSL-tekniken överför informationen inom ett annat frekvensområde än röstöverföringen i det fasta telefont nätet. Fördelen med bredbandsförbindelse jämfört med det fasta telefont nätet traditionella modemförbindelse är större effektivitet och dataöverföringshastighet samt fasta priser. Internetförbindelse kan upprättas förutom via det fasta telefont nätet bl.a. via kabeltelevisionnätet, via det trådlösa mobiltelefonnätet eller som trådlös nätuppkoppling (WLAN).

Bredband är ett dynamiskt begrepp. Med detta avses dataöverföringsförbindelse, som möjliggör lätthanterlig användning av material och tjänster på nätet. I praktiken innebär det således en internetuppkoppling till fast pris och som alltid är öppen.

För närvarande är den allmänna uppfattningen inom bl.a. Europeiska unionen, OECD och Internationella teleunionen ITU

att minimihastigheten för bredband i fasta förbindelser är 256 kbit/s.

Enligt en konsumentenkät som Kommunikationsverket lät utföra i fjol hade 63 procent av hushållen internetförbindelse i bruk och av dessa var 93 procent fast eller trådlös bredbandsanslutning. Det totala antalet bredbandsanslutningar växte under det första halvåret 2008 cirka nio procent. Vid utgången av juni 2008 fanns det drygt 1,92 miljoner bredbandsanslutningar i Finland.

Enligt en marknadsöversikt som Kommunikationsverket har sammanställt över första halvåret 2008 fanns det i Finland omkring 1 923 300 bredbandsanslutningar, antalet inkluderar såväl hushållskundernas som företagskundernas bredbandsanslutningar. Antalet anslutningar växte under halvåret med drygt 160 000 anslutningar, dvs. cirka nio procent. Ökningen får huvudsakligen sin förklaring i det växande antalet bredbandsanslutningar till mobila kommunikationsnät.

Enligt Kommunikationsverkets uppgifter förfogar majoriteten av abonnenterna på kommunikationsmarknaden i Finland över en överföringskapacitet omfattande minst 1 Mbit. Enligt Kommunikationsverkets marknadsöversikt hade vid slutet av första halvåret omkring 46 procent av samtliga bredbandsanslutningar en överföringskapacitet om 2 Mbit/s eller snabbare. Siffran inkluderar inte mobila bredbandsanslutningar. Antalet bredbandsanslutningar med en kapacitet om jämnt eller över 10 Mbit/s uppgick vid utgången av juni 2008 till cirka sex procent av alla bredbandsanslutningar.

Enligt Kommunikationsverkets marknadsöversikt hade anslutningar som byggde på ADSL-teknik (Assymetric Digital Subscriber Line), med vilken avses modemteknik som möjliggör uppkoppling via en vanlig telefonlinje med en hastighet av t.o.m. 8 Mbit/s, eller anslutningar som byggde på annan DSL-teknik behållit sin position som den mest populära typen av bredbandsanslutning. Antalet anslutningstyper baserade på DSL-teknik utgjorde i slutet av juni 2008 cirka 67 procent av alla bredbandsanslutningar. Av anslutningarna som byggde på denna teknik var omkring 77 procent i hushållens bruk och 23 procent användes av företag. Till andra vanligaste

anslutning ökade mobil bredbandsanslutning. I runt tal 16 procent av samtliga bredbandsanslutningar var mobila och i slutet av juni 2008 var nästan 310 000 sådana anslutningar. Kabelmodemanslutning stannade trots det växande antalet anslutningar som den tredje vanligaste typen av anslutning med en andel på ungefär 11 procent. Vid utgången av det första halvåret 2008 uppgick antalet olika fasta trådlösa bredbandsanslutningar till knappt 20 000 stycken, dvs. cirka en procent av samtliga bredbandsanslutningar.

Till sitt antal har bredbandsanslutningar i form av internättjänster redan 2005 gått om modem- och IDSN-tjänsterna i det fasta telefonnätet.

Över 96 procent av hushållen ligger inom ett område med tillgång till bredbandsförbindelse via ett fast nät, dvs. antingen ett fast telefonnät eller ett kabeltelevisionsnät. Enligt en utförd uppskattning är 2 – 3 procent av hushållen belägna så att bredband kan tillhandahållas endast med hjälp av ett mobilt kommunikationsnät eller annan trådlös teknik.

Utlämnande av uppgifter till myndigheterna

Kommunikationsmarknadslagens 11 kap. innehåller bl.a. bestämmelser om teleföretags skyldighet att lämna ut till en myndighet sådan uppgifter som behövs för styrningen och övervakningen av televerksamheten samt om utlämnande av information mellan olika myndigheter.

Enligt 112 § i lagen är teleföretag på begäran av kommunikationsministeriet eller Kommunikationsverket skyldigt att samla in och att utan hinder av affärs- och yrkeshemligheter till kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket lämna ut uppgifter som behövs för styrningen och övervakningen av televerksamheten. I paragrafens 3 mom. föreskrivs att kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket ska på ett företags begäran uppgive uppgifternas användningsändamål samt motivera begäran om utlämnande av uppgifter.

Bestämmelser om ändringssökande

I 127 § 3 mom. i kommunikationsmarknadslagen sägs att ändring i beslut som Kommunikationsverket har fattat med stöd av 16-20 och 126 § samt i beslut av marknadsdomstolen och statsrådet får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Kommunikationsverkets beslut gäller skyldigheter för teleföretag enligt lagens 3 kap. samt avgöranden vid meningsskiljaktigheter. Statsrådet fattar med stöd av kommunikationsmarknadslagen beslut som gäller beviljande av koncession för mobilnät eller digitala televisionsnät. Statsrådets och Kommunikationsverkets beslut ska iakttas trots att ändring har sökts, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat.

Plan för användningen av radiofrekvenser

Enligt 6 § i radiolagen bestämmer Kommunikationsverket om användningen av radiofrekvenser för olika ändamål med hänsyn till internationella bestämmelser och rekommendationer om användning av radiofrekvenser. I lagens 6 § 2 mom. sägs att statsrådet fastställer en användningsplan för sådan koncessionsberoende televerksamhet som avses i 4 § i kommunikationsmarknadslagen, för de frekvensområden som bestämts för utövande av sådan koncessionsberoende televisions- och radioverksamhet som avses i 7 § i lagen om televisions- och radioverksamhet och i vissa enskilda fall, ifall Kommunikationsverkets föreskrift för användningen av ett enskilt frekvensområde kan ha betydelsefulla följder för den allmänna utvecklingen på kommunikationsmarknaden. Kommunikationsverket utarbetar användningsplanen.

Statsrådets förordning om användningsplan för frekvensområden för televisions- och radioverksamhet samt för koncessionsberoende televerksamhet innehåller bestämmelser om antalet televisions- radio- och mobiltelenät, de frekvensområden som får användas för verksamheten samt vissa detaljer av teknisk natur. Som bilaga till förordningen följer en specificerad förteckning över frekvenser som får användas för televisions- och radioverk-

samhet samt för televerksamhet (användningsplan).

I fråga om digitala televisionsverksamhet innehåller användningsplanen en förteckning med uppgifter angivna ort för ort om vilken kanal vart kanalknippe förfogar över samt sändareffekten hos den sändare som använder kanalen. För den analoga radioverksamhetens vidkommande upptar bilagan en skild förteckning enligt ort över de frekvenser som Rundradion Ab disponerar över samt effekten hos den sändare som används på respektive ort.

Dessutom presenteras den riksomfattande koncessionsberoende användningen av frekvenser enligt helhet utifrån den frekvens som används i respektive kommun. Även frekvenserna för regional och lokal koncessionsberoende användning av frekvenser har utretts ort för ort.

Bedömningsorgan

Enligt 41 § i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar utses kommunikationsministeriet på ansökan ett bedömningsorgan som har till uppgift att lämna utlåtanden om radioanläggningars och teleterminalutrustnings överensstämmelse, bestämma om särskilda radiotestsekvenser samt godkänna och övervaka kvalitetssäkringssystem för radioanläggningar och teleterminalutrustning. I 41 § 4 mom. i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar sägs att närmare bestämmelser om kraven på bedömningsorganen samt om de dokument som påvisar att kraven uppfylls och som ska fogas till ansökan utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet. Ministeriet har den 21 februari 2008 givit en förordning om bedömningsorgan för radio- och teleutrustning (131/2008). Förordningen innehåller bestämmelser om bedömningsorganets personal, personalens yrkeskicklighet och oavhängighet, verksamhetens kvalitet samt ansökningshandlingarna.

Kommunikationsverket har sedan 1988 utfärdat nationella typintyg för radioutrustning och har sedan 1993 fungerat som det till kommissionen anmälda organet för bedömning av teleterminal- och radioutrustnings överensstämmelse enligt direktivet om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning

om teleterminalutrustning och ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse 1991/262/EEG och direktivet om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse 1999/5/EG (nedan direktivet om radio- och teleterminalutrustning).

Efter att lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar hade trätt i kraft den 1 januari 2002 utsåg kommunikationsministeriet den 9 januari 2002 Kommunikationsverket till ett sådant bedömningsorgan som avses i lagens 41 §. Beslutet gäller tills vidare.

Inom Kommunikationsverket har verksamheten som bedömningsorgan separerats från myndighetsfunktionerna och den har ett eget kvalitetssäkringssystem. De utlåtanden som Kommunikationsverket lämnat i egenskap av bedömningsorgan gäller i samtliga EES-länder. Bedömningen är avgiftsbelagd.

Kommunikationsverket har den 8 oktober 2008 anhållit om att beslutet som utser verket till bedömningsorgan återkallas räknat från den 1 januari 2009, eftersom kommunikationsministeriet genom sina beslut den 11 september 2008 utsett två företag till sådana bedömningsorgan.

1.2 Lagstiftningen i Europeiska unionen

Inledning

Den lagstiftning i Europeiska unionen som är av största betydelse med avseende på regeringens proposition anknyter till bestämmelserna om samhällsomfattande tjänster, utlämnande av uppgifter till myndigheterna, Kommissionens beslut om harmonisering av frekvensområdet 3400 – 3800 MHz och bedömningsorgan.

Samhällsomfattande tjänster och ändamålsenlig internetförbindelse

Enligt gällande definition inom EU av begreppet samhällsomfattande tjänster inom området elektronisk kommunikation betyder de att man säkerställer att alla som så önskar ges tillgång till de tjänster som anses väsentliga för ett aktivt deltagande i samhället och som huvudparten av medborgarna redan har tillgång till, antingen genom marknadens för-

sorg eller, vid ett marknadsmisslyckande, genom ett offentligt ingripande.

I artikel 4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (nedan direktivet om samhällsomfattande tjänster) ska medlemsstaterna säkerställa att minst ett företag klarar att uppfylla samtliga rimliga krav på anslutning till det allmänna telefont nätet i en fast anslutningspunkt och på tillträde till allmänt tillgängliga telefonitjänster i en fast anslutningspunkt. Samhällsomfattande tjänster definieras således som ett minimiutbud av tjänster inom elektronisk kommunikation och tjänsterna ska mot en rimlig begäran finnas tillgängliga för samtliga slutanvändare till ett överkomligt pris och vara av bestämd kvalitet, oberoende av användarens geografiska plats i medlemsstaten.

Direktivet om samhällsomfattande tjänster beaktar dessutom att säkerställandet av utbudet av anslutningar kan förutsätta att såväl tjänste- som nätföretag åläggs förpliktelser. Enligt artikel 8 i direktivet kan medlemsstaterna utse olika företag som ska tillhandahålla olika delar av de samhällsomfattande tjänsterna. Direktivets bestämmelser ställer inget hinder för att medlemsstaterna utser skilda företag att tillhandahålla tjänster som gäller nätet och övrig service som egna sektorer av de samhällsomfattande tjänsterna.

I artikel 4.2 i direktivet om samhällsomfattande tjänster sägs att anslutning som tillhandahålls som en samhällsomfattande tjänst ska ge slutanvändaren möjlighet till funktionellt tillträde till internet, med beaktande av den aktuella teknik som används av majoriteten av abonnenterna samt den tekniska genomförbarheten. Skäl 8 i ingressen till direktivet om samhällsomfattande tjänster innehåller ett konstaterande att den hastighet för internetuppkopplingen som upplevs av en viss användare kan bero på flera faktorer, inbegripet det/de företag som tillhandahåller internetuppkopplingen och den särskilda tillämpning som anslutningen används för. Den överföringshastighet som kan garanteras med en enda smalbandsanslutning till det allmänna telefont nätet är beroende av kapaciteten hos abonnentens terminalutrustning och anslut-

ningen. I samband med att direktivet antogs ansågs det således inte vara motiverat att på gemenskapsnivå föreskriva någon viss överföringshastighet. I skäl 8 i ingressen konstateras ytterligare att det krävs flexibilitet i fråga om att definiera överföringshastigheterna, eftersom den tekniska utvecklingen inte står på samma nivå i alla medlemsstater.

Artikel 32 i direktivet om samhällsomfattande tjänster föreskriver att medlemsstaterna får besluta att göra ytterligare tjänster förutom de tjänster som i direktivet definierats som samhällsomfattande tjänster allmänt tillgängliga inom det egna territoriet. Enligt artikeln får under sådana omständigheter inte något ersättningssystem för särskilda företag införas, utan staten ska då själv svara för finansieringen av dylika extra tjänster (exempelvis med skatteintäkter) i stället för att enskilda aktörer på marknaden skulle sörja för finansieringen.

I det meddelande från kommissionen om en återkommande översyn av direktivet om samhällsomfattande tjänster som publicerades den 25 september 2008 (KOM2008)572 konstateras det med en hänvisning till direktivet att kravet på dataöverföring med en hastighet som tillåter funktionellt tillträde till internet avser endast anslutning till ett smalbandsnät, vilket bör ha kapacitet att stödja dataöverföring som är tillräcklig för tillgång till exempelvis nättjänster via det allmänt tillgängliga internet. Anslutningen bör möjliggöra en acceptabel tillgång till att använda internet och medlemsstaterna måste kunna kräva att en anslutning uppgraderas till den hastighet som de flesta abonnenterna har.

Kommissionen framhåller i sitt meddelande att bredband ännu inte blivit så allmänt att det skulle vara motiverat att överväga hurvida det ska räknas in bland samhällsomfattande tjänster. Det närmar sig dock denna milstolpe synnerligen snabbt samtidigt som antalet smalbandsanslutningar successivt minskar. Kommissionen har således genom sitt meddelande inlett dryftandet om skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, skyldighetens karaktär och betydelse som en del av strävandena att göra en snabb internetanslutning tillgänglig för alla.

Kommissionen har för avsikt att under 2008 föra en bred europeisk debatt om regel-

verket för framtida samhällsomfattande tjänster inom området elektronisk kommunikation. På basis av de frågor som debatterats utarbetar kommissionen i slutet av 2008 ett meddelande som presenterar resultaten av debatten. Under 2010 lägger kommissionen eventuellt konkreta förslag om åtgärder, om det anses behövt att revidera direktivet om samhällsomfattande tjänster.

Utlämnande av uppgifter till myndigheterna

Artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster 2002/21/EG (nedan ramdirektivet) poängterar strävan att säkerställa regleringsmyndighetens verksamhetsbetingelser genom att företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster förutsätts tillhandahålla myndigheten all den information som är nödvändig för att myndigheten ska kunna säkerställa att bestämmelserna i det ramdirektiv som reglerar kommunikationsnät och kommunikationstjänster följs. Medlemsstaterna ska säkerställa att informationen som överlämnats till en viss nationell regleringsmyndighet på motiverad ansökan kan göras tillgänglig för en annan motsvarande myndighet i samma eller en annan medlemsstat om det är nödvändigt för att dessa myndigheter ska kunna sköta sina uppgifter enligt gemenskapslagstiftningen.

Kommissionens beslut om harmonisering av frekvensområdet 3400 – 3800 MHz

Kommissionen har i maj 2008 fattat ett beslut om harmonisering av frekvensbandet 3400 – 3800 MHz för markbundna system som kan tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster i gemenskapen (2008/411/EC). Genom beslutet strävar man att förenhetliga villkoren för tillgång till och effektivare användning av frekvensområdet. Beslutet är teknologineutralt och förpliktar medlemsländerna att sörja för att fasta, nomadiska och mobila elektroniska kommunikationsnät kan använda frekvensområdet 3400 – 3800 MHz. Övriga frekvenser i aktiv användning skyddas. Beslutet innehåller ett

konstaterande att de tjänster som tillhandahålls inom det här frekvensområdet huvudsakligen bör inriktas på slutanvändarens tillgång till bredbandskommunikationer. Medlemsländerna ska iakttä beslutet från den 21 november 2008, beträffande 3,6 – 3,8 GHz från den 1 januari 2012.

Bedömningsorgan

Genom bestämmelserna om ett sådant bedömningsorgan som föreskrivs i radiolagen har artikel 11.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse 1999/5/EG (nedan radio- och teleterminalutrustningsdirektivet) satts i kraft på nationell nivå. Enligt artikeln ska medlemsstaterna anmäla till kommissionen de bedömningsorgan som har utsetts att utföra förfaranden för bedömning av att alla krav på överensstämmelse uppfylls.

1.3 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet

För propositionens vidkommande är uppgifterna som beskriver den internationella utvecklingen i fråga om de samhällsomfattande tjänsternas nivå av största vikt. Enligt en utredning som Kommunikationsverket lät utföra sommaren 2008 omfattar de samhällsomfattande tjänsterna inte bredbandstjänster i en enda av de stater som lämnade svar vid utredningen, dvs. Storbritannien, Norge, Sverige, Danmark, Holland, Frankrike, Estland, Malta, Republiken Tjeckien, Ungern, Kroatien, Rumänien, Portugal och Schweiz. Av de länder som var föremål för granskningen har inte ett enda anmält planer på att inkludera bredbandstjänster i samhällsomfattande tjänster.

År 2007 medelade Tyskland, Bulgarien, Spanien, Irland, Italien, Lettland, Litauen, Polen och Slovenien att i dessa länder omfattar inte skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster några bredbandstjänster. På basis av dessa utredningar kan det konstateras att den nationella definitionen på samhällsomfattande tjänster tolkar inter-

netuppkoppling utifrån formuleringen i direktivet om samhällsomfattande tjänster eller, i det fall att internetuppkopplingens egenskaper preciserats närmare, har av företaget som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster förutsatts så kallad smalbandsförbindelse, där den överföringshastighet som krävs är exempelvis högst 64 kbit/s.

I Schweiz har samhällsomfattande tjänster omfattat även tillhandahållande av bredbandsförbindelser på miniminivå från och med den 1 januari 2008. Överföringshastigheten ska vara 600/100 kbit/s. Av tekniska eller ekonomiska orsaker kan en överföringshastighet på 150/50 kbit godkännas. I fråga om den teknik som tillämpas har det inte meddelats några begränsningar. För kostnader som bredbandstjänster medför har man inte skapat någon finansieringsmekanism.

I vissa stater har man strävat att främja tillgången till bredband med hjälp av andra arrangemang. Med ekonomiskt stöd från samhällets sida har utbyggnaden av bredbandsnätet och användningen av bredband avancerat i områden, där det annars inte skulle ha varit ekonomiskt lönsamt. Till exempel i Sverige har stödet huvudsakligen kanaliserats till kommunerna. Malta åter riktar det ekonomiska stödet direkt till hushåll som skaffar bredbandsförbindelse. Beslutet om stöd är för viss tid och gäller i ett år.

I Danmark är rätten som beviljats att använda frekvenser för trådlöst bredbandsnät förenad med skyldighet att från 2010 tillhandahålla bredbandsförbindelser på vissa områden, där det inte finns andra bredbandstjänster att tillgå. 99 procent av befolkningen i Danmark har dock redan nu möjlighet att skaffa bredband.

1.4 Bedömning av nuläget

Koncessionsberoende televerksamhet

Såsom det ovan har konstaterats, används sändare med mycket låg kapacitet inom den digitala televisionsverksamheten för bl.a. resultatuppföljning vid idrottstävlingar samt i samband med olika begivenheter, exempelvis musikevenemang och religiösa samman-

komster. En dylik verksamhet kan ur frekvenspolitisk synvinkel inte anses vara av så stor betydelse att dess utövande skulle kräva koncession av statsrådet.

Utlämnande av uppgifter till myndigheterna

I myndigheternas praktiska verksamhet uppstår ständigt situationer, där Kommunikationsverket innehar sådan information från teleföretagen, som borde lämnas till kommunikationsministeriet för att ministeriet ska kunna sköta sina uppgifter. När en bestämmelse som uttryckligen berättigar att lämna ut uppgifter fattas, kan Kommunikationsverket inte lämna ut till ministeriet uppgifter som vore viktiga med avseende på styrningen och övervakningen av televerksamheten, ifall teleföretaget inte i samband med begäran om uppgifter informerats om att uppgifterna kan lämnas ut även till kommunikationsministeriet.

Bestämmelser om ändringssökande

Genom de beslut som fattas på basis av kommunikationsmarknadslagen strävar man att reglera skyldigheterna mellan teleföretagen som är verksamma på marknaden och främja konkurrensen. Avsikten med besluten om samhällsomfattande tjänster är att säkerställa att samhällsomfattade tjänster tillhandahålls på ett visst geografiskt område. För att dessa båda mål ska kunna nås krävs det snabba beslut. Om inte den nu föreslagna ändringen genomförs äventyras målsättningarna, likaledes blir det inte heller möjligt att trygga användarnas intressen.

Plan för användningen av radiofrekvenser

I praktiken revideras bilagan till statsrådets förordning om användningsplan för frekvensområden för televisions- och radioverksamhet samt för koncessionsberoende televerksamhet flera gånger om året. Nuvarande praxis anses vara alltför tungrodd med avseende på den bifogade användningsplanens tekniska karaktär.

Statsrådets förordning innehåller för närvarande inte några bestämmelser om administreringen av frekvenser som används för

produktutveckling, testning och undervisning. Kommunikationsverket har beviljat tillstånd att använda frekvenser för produktutveckling och testning av radiosystem som fungerar inom mobilnäten. Radiotillstånden har i regel beviljats för högst ett år. I och för en bättre insyn borde de allmänna principerna även för användningen av dessa frekvenser meddelas genom statsrådets förordning.

Bedömningsorgan

Situationen beträffande förordnandet av bedömningsorgan har ändrat jämfört med 2002. Det finns inte längre någon direkt grund för att Kommunikationsverket skulle fortsätta fungera som bedömningsorgan i konkurrens med de finländska, privata bedömningsorgan som utsågs hösten 2008. Eftersom Kommunikationsverket inte längre självt verkar som bedömningsorgan skulle det vara naturligt att verket hade till uppgift att utse bedömningsorgan.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1 Målsättning

Enligt regeringsprogrammet förbättrar regeringen tillgången till snabba förbindelser genom att byggandet av optiska kablar och trådlösa nätverk främjas samt utvecklar informationsområdets tjänsteinfrastruktur. Tillgången till mångsidiga och högklassiga kommunikationstjänster säkerställs i hela landet genom att utvecklingen av nätverken främjas också med offentliga medel i områden, där något kommersiellt utbud inte uppstår. Målet är att man för medborgarna och företagen ska producera heltäckande och användarvänliga elektroniska offentliga tjänster som underlättar vardagsfunktionerna.

Avsikten är att genom kommunikationspolitiken säkerställa utbudet av nya, högklassiga och förmånliga kommunikationstjänster och trygga grundläggande kommunikationstjänster överallt i landet. Det betyder att uppmärksamheten måste fästas på tjänsternas kvalitet, priser och tillgången på tjänster.

Propositionen har till syfte att stimulera utbudet av nya tjänster, men samtidigt sörja för

tillgången på bastjänster inom området kommunikation på så sätt att man har tillgång till moderna, förmånliga och kvalitativa kommunikationstjänster i hela landet. Som en del av detta mål bör alla användare garanteras tillräckliga elektroniska kommunikationstjänster genom reglering av samhällsomfattande tjänster. Dessutom är det en förutsättning att datatrafikförbindelserna håller tillräckligt hög nivå om informationssamhället ska kunna utnyttja elektroniska tjänster fullt ut.

Meningen är att propositionen ska främja den allmänna utvecklingen i informations-samhället samt garantera möjligheterna till flexibel och effektiv användning av ny kommunikationsteknologi. En lättnad i koncessionskraven skulle främja ibrukttagandet av nya, innovativa tjänster.

Propositionen har som mål att få reglerna för administrationen av frekvenser att motsvara de krav som den snabba tekniska utvecklingen ställer på lagstiftningen. Målet är ytterligare att främja utvecklandet och ibrukttagandet av ny teknologi för överföring av information. Ett mål är att samtidigt poängtera att koncessionerna inte är beroende av teknologin.

2.2 De viktigaste förslagen

Koncessionsberoendet

I propositionen föreslås att bestämmelserna om beviljande av koncession i kommunikationsmarknadslagen ändras. Syftet med ändringen är att underlätta förfarandet med koncession för utövande av allmän televerksamhet i mobila kommunikationsnät, i synnerhet i sådana fall då det endast är fråga om ändring av frekvensens användningsändamål. Kommunikationsministeriet ska på ansökan av teleföretaget kunna bevilja koncession om teleföretaget redan innehar av Kommunikationsverket beviljat radiotillstånd för ett visst frekvensområde.

Dessutom föreslås det att det inte längre ska krävas koncession för småskalig televisionsverksamhet. För närvarande innehåller kommunikationsmarknadslagen inga bestämmelser som skulle tillåta något som helst undantag från förfarandet med koncession.

Undantaget ska gälla verksamhet, som är begränsad i fråga om såväl varaktighet som sändareffekt och som inte kan anses ha någon större samhällelig betydelse.

Enligt förslaget ska Kommunikationsverket kunna bevilja koncession för nättjänster för en verksamhet som varar högst en månad och där sändaren som används har en effekt under 2 kW.

Samhällsomfattande tjänster

Efter att en ändring av bestämmelserna om samhällsomfattande tjänster trädde i kraft 2007 har det uppstått behov att precisera reglerna.

Den gällande kommunikationsmarknadslagen tar inte närmare ställning till huruvida ett nät- eller tjänsteföretag ska utses till operatör för samhällsomfattande tjänster. Företaget som utses kan således mycket väl också vara ett nätföretag. I propositionen föreslås en precisering av bestämmelserna om samhällsomfattande tjänster på så sätt att skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster helt praktiskt kan åläggas även ett nätföretag.

Bestämmelserna som avser sådan ändamålsenlig internetförbindelse som omfattas av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster föreslås bli preciserad. Vid bedömningen av ändamålsenlig internetförbindelse bör beaktas den aktuella uppkopplingsteknik som används av majoriteten av abonnenterna, den tekniska genomförbarheten samt kostnaderna. Kommunikationsministeriet ska med skäligen intervaller följa upp utvecklingen i fråga om utbudet och användningen av internetförbindelser samt vid behov fastställa genom förordning av ministeriet vilken hastighet som förutsätts av anslutning som omfattas av samhällsomfattande tjänster.

Utlämnande av uppgifter till myndigheterna

I syfte att effektivisera och rationalisera myndigheternas verksamhet föreslås det att för Kommunikationsverket föreskrivs skyldighet att på anhållan från kommunikationsministeriet lämna ut till ministeriet sådan information som verket erhållit i samband med

skötseln av i kommunikationsmarknadslagen stadgade uppgifter.

Bestämmelser om ändringssökande

I propositionen föreslås att ändring i beslut, i vilka Kommunikationsverket med stöd av 59 § i lagen har utsett företag till operatörer för samhällsomfattande tjänster, får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Syftet med ändringsförslaget är att behandlingen av besvär samt verkställigheten av besluten ska bli snabbare.

Frekvensplan och plan för användningen av radiofrekvenser

Propositionen har som mål att säkerställa att användningsplanen hålls à jour samt att skapa flexibla och arbetsbesparande förutsättningar för att göra ändringar i avsnittet med tekniska uppgifter. Tillämpningspraxis har visat att förteckningen över tekniska uppgifter i bilagan till förordningen, dvs. användningsplanen behöver justeras så gott som regelbundet. Behoven att göra ändringar kan även vara brådskande. Smidigaste sättet vore att uppdatera användningsplanen genom kommunikationsministeriets förordning. Allmänna principer för användningen av frekvenser som kräver politisk prövning kan fortsättningsvis meddelas genom förordning av statsrådet.

Genom kommunikationsministeriets förordning ska det däremot vara möjligt att bestämma om den användningsplan som ingår i gällande förordning, m.a.o. en detaljerade förteckning med uppgifter om kanaler, frekvenser och effekter för verksamhet som definierats i förordningen.

Bedömningsorgan

Hos Kommunikationsverket har koncentrerats en betydande sakkunskap och erfarenhet av att typgodkänna radioanläggningar samt bedöma radioanläggningars och teleterminalutrustnings överensstämmelse. Eftersom Kommunikationsverket inte längre fungerar som bedömningsorgan föreslås det att Kommunikationsverket på ansökan utser bedömningsorgan och dessutom övervakar bedöm-

ningsorgans verksamhet. Ändringen har som mål att säkerställa att Kommunikationsverkets avancerade kompetens kan utnyttjas såväl i samband med att bedömningsorgan utses som vid övervakningen av dess verksamhet.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen förväntas inte ha någon inverkan på statsekonomi. De statsfinansiella verkningarna beror på huruvida man i något skede måste ersätta teleföretagen av statens medel för kostnader som de samhällsomfattande tjänsterna medför. Om tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster förorsakar teleföretaget oskäliga kostnader ska de ersättas av statens medel. Då dataöverföringskapaciteten för en ändamålsenlig internetförbindelse fastställs genom kommunikationsministeriets förordning bör det beaktas att den hastighet som bestäms är tekniskt genomförbar. Om dataöverföringskapaciteten i tjänster som ingår i samhällsomfattande tjänster bestäms vara större än 1 Mbit/s, som tolkas som den nivå som inte medför ersättningsskyldighet för staten, skulle det innebära att det med nuvarande teknik för elektroniska kommunikationer inte går att realisera de samhällsomfattande tjänsterna som trådlösa lösningar i hela landet, dvs. i praktiken över Digita @450-nät. Om överföringskapaciteten 2010 bestäms bli högre än den ovan nämnda nivån blir teleföretagen som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster tvungna att uppfylla förpliktelsen med hjälp av annan teknik, som då måste byggas ut enligt en forcerad tidsplan. Detta skulle höja kostnaderna i så betydande omfattning att det kunde innebära att staten eventuellt blir ersättningsskyldig. Det finns dock inget behov att gå så långt i syfte att realisera målen för de samhällsomfattande tjänsterna. Om ersättningsskyldigheten ändå realiserar, betalar staten den eventuella ersättningen av det anslag som anvisats för det statliga bredbandsstödet i enlighet med handlingsplanen för förbättrande av informationssamhällets infrastruktur.

Regeringens proposition är en del av den nationella handlingsplanen för förbättrande av informationssamhällets infrastruktur. Bredbandsprojektet har som mål att i det första skedet garantera att bredbandsförbindelse finns tillgänglig från alla användares stadigvarande bostad samt från alla stadigvarande verksamhetsställen för företagen och den offentliga förvaltningen. Förbindelsen ska ha en överföringskapacitet på i genomsnitt minst 1 Mbit/s.

Målet för det andra skedet är att s.g.s. alla (drygt 99 procent) platser där användarens stadigvarande bostad samt företagens och den offentliga förvaltningens verksamhetsställen är belägna ska före utgången av 2015 befinna sig på högst 2 kilometers avstånd från en förbindelse med en hastighet av minst 100 Mbit/s. I tätorterna torde snabba bredbandsförbindelser upprättas på marknads villkor inom den tänkta tidsplanen och på så sätt kommer man upp till att förbindelse finns tillgänglig för cirka 95 procent av befolkningen.

Enligt den nationella handlingsplanen är det meningen att bredbandsförbindelserna utvidgas delvis med stöd från den offentliga sektorn även till glesbygdsområdena så, att servicen breddas till att omfatta så stor del av befolkningen som det var planerat, dvs. drygt 99 procent. Beträffande målet för 2015 uppgår statens andel av kostnaderna för bredbandsprojektet till högst en tredjedel, m.a.o. 66 miljoner euro.

I fråga om propositionens konsekvenser för företagen kan det konstateras att den föreslagna lättnaden, genom vilken småskalig och kortvarig digital televisionsverksamhet inte förutsätter koncession för nättjänster, minskar den administrativa arbetsbörda som förfarandet med koncession innebär för teleföretagen. Dessutom minskar den begränsningarna för den i grundlagen föreskrivna näringsfriheten.

Genom att snabba bredbandsnät får en allt större utbredning främjar det konkurrensen och sannolikt också lättare strukturer för distribution av televisionsprogram. Om praktiskt taget alla finländare får tillgång till ytterst snabba bredbandsförbindelser före utgången av 2015 och man samtidigt lyckas öka konkurrensen i de markbundna televi-

sionsnäten kan televisionsprogram distribueras till så gott som alla hörn av Finland på försorg av minst tre konkurrerande nätoperörer. En ökad konkurrens i nätet inverkar på distributionskostnaderna för programmen och skapar ett programutbud med nytt innehåll.

Rundradion Ab svarar för de offentliga tjänsterna i televisions- och radioverksamheten. Till de offentliga tjänsterna hör bl.a. att ordna så att alla får tillgång till tjänsterna på lika villkor. Först när förbindelser för datakommunikation med kapacitet att distribuera televisionstjänster blir tillgängliga för varje hushåll blir det möjligt att i större omfattning utnyttja det allmänna telenätet som kanal för utbudet av offentliga tjänster.

De största teleföretagen erbjuder redan nu sina kunder förbindelser som är betydligt snabbare än 1 Mbit/s. Enligt kommunikationsministeriets utredning hösten 2008 uppgav de största teleföretagen att de i början av 2008 kunde erbjuda hela 98 procent av befolkningen tillgång till bredbandsförbindelser på över 1 Mbit/s. På motsvarande sätt ska från början av nästa år 95 procent av befolkningen ha tillgång till bredbandsförbindelse omfattande 2 Mbit.

En höjning av överföringshastigheten i fråga om sådan ändamålsenlig tillgång till internet som omfattas av samhällsomfattande tjänster till 1 Mbit/s medför således inte några betydande ekonomiska konsekvenser för teleföretagen.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

Förslaget att ändra definitionen av sådan ändamålsenlig internetförbindelse som omfattas av samhällsomfattande tjänster medför att Kommunikationsverket årligen måste utreda med vilken snabbhet den bredbandsanslutning fungerar som majoriteten av abonnenterna använder. Eftersom Kommunikationsverket redan nu regelbundet samlar in marknadsinformation för sina i lag föreskrivna övervakningsuppgifter medför förpliktelsen inte några större behov av resurser.

En utvidgning av begreppet skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster förutsätter i fråga om bredband dessutom en analys av behovet att utse kommunvis i hela

landet operatörer för samhällsomfattande tjänster. Arbetsmängden vid verket kommer emellertid inte att påverkas i större grad.

Enligt propositionen ska Kommunikationsverket härfter på ansökan utse bedömningsorgan, som har till uppgift att bl.a. lämna utlåtanden om radioanläggningars och teleterminalutrustnings överensstämmelse. Kommunikationsverket har inte längre från och med hösten 2008 fungerat som bedömningsorgan. Detta har minskat verkets arbetsuppgifter men den föreslagna ändringen har inte någon större inverkan vare sig för personalen eller ekonomin. På det hela taget reduceras verkets uppgifter i anslutning till bedömningsorganens verksamhet i och med att verket avstått från uppgiften att fungera som hudsakligt bedömningsorgan.

De föreslagna ändringarna medför inte några konsekvenser beträffande antalet anställda vid Kommunikationsverket.

Förslaget att ändra 127 §:s bestämmelser syftar till att påskynda behandlingen när beslut som gäller operatör för samhällsomfattande tjänster överklagats och har obetydlig inverkan på förvaltningsdomstolarnas och högsta förvaltningsdomstolens arbete. En snabbare besvärprocess ökar som sådan inte mängden besvär, utan antalet beräknas förbli oförändrat. Åtminstone på lång sikt uppskattas ändringen alltså inte ha några konsekvenser med avseende på förvaltningsdomstolarnas arbetsmängd.

3.3 Samhälleliga konsekvenser

Bredband gör det lättare att aktivt ta del i samhällslivet. Medborgarna utnyttjar i allt högre grad elektronisk hälso- och sjukvårdsservice samt myndighetstjänster liksom möjligheterna att studera och handla över nätet. Som exempel på en viktig samhällelig service som kommer att förutsätta snabb överföringskapacitet i båda riktningarna i internetförbindelsen kan nämnas sjuk- och hälsovårdstjänster som anlitas hemifrån.

Förslaget att ändra överföringshastigheten för en ändamålsenlig internetförbindelse har betydande konsekvenser för utvecklingen i regionerna. Det är viktigt att säkerställa snabba datakommunikationer i synnerhet med avseende på de för landsbygden typiska

små och medelstora företagen, hushållen och lantgårdarna. Den datakommunikation de behöver tillgång till ska betjäna ett brett spektrum av olika slags funktioner. Av dessa kan nämnas bl.a. övervakning och tillsyn över kreatursstallar via video, användning av mjölkningsrobot, registerföring över djur och ifyllande av ansökningar om stöd, väderleks-tjänst för odlingslägenheter och teleshopping. T.ex. djurgårdarna som behöver snabba internetförbindelser ligger runt om i landet. I Lappland och Kajanland är gårdarna få till antalet, trots att antalet proportionellt räknat är större än i landet i genomsnitt. Snabba bredbandsförbindelser behövs således överallt i landet.

Dessutom behöver företagen inom turistnäringen tillräckligt snabb internetförbindelse för att garantera en service av god kvalitet. Propositionen förbättrar tillträdet till internet via bredbandsförbindelse och förbättrar därmed verksamhetsbetingelserna och konkurrenskraften för näringsidkarna på landsbygden.

Snabba datakommunikationer förbättrar också möjligheterna att utöva affärsverksamhet och studera oberoende av geografiskt läge.

Förslaget om en dynamisk tolkning av ändamålsenlig internetförbindelse som en del av samhällsomfattande tjänster skulle främja en jämlik behandling av företag i glesbygderna jämfört med företag i huvudstadsregionen. För närvarande har små och medelstora företag i huvudstadsregionen i regel tillgång till bredbandsförbindelser med en överföringshastighet om 2 Mbit/s eller 10 Mbit/s.

I Finland finns ännu områden där det inte finns tillgång till tillräckligt snabba datakommunikationer. Förslaget att höja överföringshastigheten för en ändamålsenlig internetförbindelse som en del av samhällsomfattande tjänster från nuvarande nivå skulle hämta bredbandsförbindelser till alla företags disposition oberoende av deras geografiska läge.

Hushållen i glesbygderna har ofta på grund av långa avstånd speciella behov att använda internet. T.ex. kan en större möjlighet att på elektronisk väg kunna utnyttja myndigheternas service och sköta ärenden som gäller

sjuk- och hälsovård medföra en positiv utveckling av tillgången till tjänster i regionen.

Dessutom kan man konstatera att en höjning av överföringshastigheten för en ändamålsenlig internetförbindelse som omfattas av samhällsomfattande tjänster främjar möjligheterna till distansarbete, vilket i sin tur direkt minskar pendlandet till och från arbetsplatserna. Likaså minskar möjligheten till distansarbete själva trafikmängden. Distansstudier ger ytterligare invånarna i glesbygderna möjlighet till mångsidig utbildning.

Propositionen främjar informationssamhällets utveckling enligt utredningen ovan. Förslagen som gäller reglerna för koncession underlättar operatörernas förutsättningar att sörja för att medborgarna får tillgång till nya och mångsidigare tjänster.

4 Beredningen av propositionen

4.1 Beredningskedan och beredningsmaterial

Propositionen har beretts vid kommunikationsministeriet.

I fråga om definitionen av ändamålsenlig internetanslutning bygger propositionen på förslaget till nationell handlingsplan för förbättrande av informationssamhällets infrastruktur som utarbetats av en utredare, kanslichef Harri Pursiainen. Förslaget publicerades den 15 september 2008 (KM publikationer 46/2008).

Enligt de riktlinjer som regeringen drog upp vid sin aftonskola den 17 september 2008 ska snabba bredbandsförbindelser före utgången av 2015 enligt efterfrågan finnas tillgängliga från så gott som alla platser där användaren är stadigvarande bosatt samt från företagets och den offentliga förvaltningens verksamhetsställen i hela landet.

Verksamhetsplanens mål är att förbättra det allmänna telenätet så, att användarna via nätet kan abonnera på tillräckliga förbindelser för att kunna utnyttja informationssamhällets tjänster. Genom verksamhetsplanen säkerställer man dessutom att bredbandstjänsterna håller ett förmånligt pris och att behövliga åtgärder vidtas för att ordna statens andel av finansieringen. I verksamhetsplanen föreslås att året 2010 uppställs som tidpunkt för det

första etappmålet. Meningen är att statsrådet fattar en principbeslut under 2008 i syfte att nå målen.

Utkastet till proposition skickades för utlåtande till samtliga teleföretag som lämnat in televerksamhetsanmälan samt till övriga aktörer i branschen, till de viktigaste myndigheterna samt till fackorganisationerna. Utkastet var dessutom under tiden för remissbehandlingen utlagt på ministeriets webbplats, där alla intresserade uppmanades lämna utlåtande om propositionen.

4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Cirka 40 remissinstanser lämnade utlåtande. En sammanställning av utlåtandena finns tillgänglig på ministeriets webbsidor. Remissinstanserna ställde sig mycket positiva till propositionens målsättningar och framhöll att sätten för att nå målen i princip var de rätta.

När det gällde ändringar som syftade till ett smidigare förfarande i fråga om koncession poängterade utlåtandena att det är nödvändigt att höra aktörerna i branschen när saken gäller ändring av användningsändamålet för nyttjanderätt baserad på radiotillstånd. Dessutom ansågs det nödvändigt att ordna att aktörerna hörs i sådana fall då det gäller att fatta beslut om ändring av användningsplanen för radiofrekvenser. Remissinstanserna framförde sin oro för att det inte ska gå att garantera full insyn i koncessionsförfarandet, ifall teleföretag och övriga grupper som använder frekvensområdena inte bereds tillfälle till att bli hörda. Motiveringarna till propositionen har till denna del preciserats.

Ett par utlåtanden framhöll att två veckor som den bestämda tiden för sådan verksamhet som föreslås bli befriad från förfarandet med koncession för nätverksamhet är alltför kort. Förslaget att begränsa tiden till två veckor kan dock anses vara ändamålsenlig, eftersom bestämmelsen är avsedd att tillämpas på exempelvis musikevenemang eller religiösa tillställningar, som i praktiken räcker endast ett par dagar. På grund av den knappa mängden frekvenser är det motiverat att verksamhet som pågår längre än två veckor förutsätter förfarandet med koncession.

I anslutning till förslaget att definiera dataöverföringshastigheten för en ändamålsenlig internetförbindelse som en del av samhällsomfattande tjänster påpekade ett flertal utlåtanden att propositionen inte upptar några bestämmelser om hur bredbandsförbindelsen ska finansieras. Regeringens proposition utgår ifrån att kommunikationsmarknadslagens bestämmelser om ersättning till operatör för samhällsomfattande tjänster för de nettokostnader som tjänsterna medför kan tillämpas även på tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster.

Största delen av remissinstanserna ansåg att det var ytterst viktigt att internetförbindelse via bredband hänförs till samhällsomfattande tjänster i framtiden. Förslaget ansågs vara av stor betydelse för den enskilda medborgaren, för företagen, lantbruksföretagarna samt för exempelvis utvecklingen i regioner-

na. Däremot ansåg en del av teleföretagen att internetförbindelse som bredband kunde genomföras på marknadens villkor och att det nödvändigtvis inte skulle finnas behov att bestämma särskilt om detta.

Kommunikationsverket har ytterligare påpekat i sitt utlåtande att det skulle vara motiverat att den som söker ändring i beslut som gäller samhällsomfattande tjänster skulle hänvisas direkt till högsta förvaltningsdomstolen.

I utkastet till regeringens proposition ingick ett förslag om att höja avgiften för ansökan om koncession samt ett förslag om en ny ansökningsavgift till Kommunikationsverket. På basis av de kommentarer som framställts i utlåtandena har förslaget inte intagits i denna proposition, utan frågan kan tas upp för ny analys i en senare proposition.

DETALJMOTIVERING

1 Motivering

1.1 Kommunikationsmarknadslag

4 §. Koncessionsberoende televerksamhet. Paragrafen föreslås få ett nytt 3 mom. som föreskriver att det inte krävs någon koncession för att tillhandahålla nättjänster i digitala markbundna masskommunikationsnät, om verksamheten pågår i högst två veckor och om den televisionssändare som används i verksamheten har en strålningseffekt på högst 50 watt. Propositionen underlättar koncessionsförfarandet för digital televisionsverksamhet.

Frekvenser för den här typen av verksamhet ingår inte i statsrådets frekvensförordning som i fråga om televisionsverksamhet bara tillämpas på televisionssändare med en högsta tillåten sändningseffekt på mer än 2 kilowatt. Frekvenser som ges ut för kortvarig verksamhet bör dock vara motiverade med avseende på en effektiv, ändamålsenlig och tillräckligt störningsfri användning av radiofrekvenser.

5 §. Ledigförklaring av koncessioner. I 1 mom. föreslås en förtydligande teknisk ändring. Enligt den gällande lagen kan koncession för televerksamhet bara beviljas av stats-

rådet. Enligt den föreslagna ändringen ska också kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket kunna vara koncessionsmyndigheter. Följaktligen föreskriver 1 mom. för tydlighetens skull att statsrådet ska ledigförklara en koncession när frekvenser blir lediga för koncessionsberoende televerksamhet.

Dessutom föreslås 1 mom. också bli ändrat så att koncessioner inte ska ledigförklaras när kommunikationsministeriet eller Kommunikationsverket är koncessionsmyndighet. Enligt förslaget ska kommunikationsministeriet bevilja koncession när ansökan gäller ändrat användningssyfte för radiotillstånd som har beviljats av Kommunikationsverket. Koncession ska bara kunna beviljas för samma frekvenser där sökanden redan utövar verksamhet med stöd av radiotillstånd. Därmed kan de frekvenser som redan används inte ledigförklaras.

Enligt förslaget ska Kommunikationsverket bevilja koncession för televerksamhet när verksamheten pågår i högst en månad och den sändare som används i verksamheten har en strålningseffekt på högst 2 kilowatt.

Enligt det gällande 2 mom. ledigförklaras koncessioner av statsrådet i enlighet med den plan för användning av frekvensområden

som avses i 6 § i radiolagen. En teknisk ändring föreslås i momentet. I denna proposition föreslås det att benämningen plan för användning enligt statsrådets förordning i 6 § 2 mom. i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar ändras till frekvensplan. Följaktligen föreslås samma ändring i 2 mom. Dessutom görs en teknisk ändring av lagens namn i laghänvisningen.

8 §. Koncessionsmyndighet och koncessionsförfarande. I 2 mom. föreslås en teknisk ändring som gör att ordet koncessionsmyndighet explicit avser statsrådet. Förtydligandet behövs eftersom den föreslagna ändringen innebär att också kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket kan vara koncessionsmyndigheter. Huvudregeln är fortfarande att statsrådet beviljar koncession för nättjänster som förutsätter radiofrekvenser när de tillhandahålls i sådana digitala markbundna masskommunikationsnät eller mobilnät där allmän televerksamhet utövas. Kommunikationsministeriet beviljar koncession för televerksamhet som avses i 8 § 3 mom., medan Kommunikationsverket beviljar koncession för kortvarig och småskalig verksamhet som avses i 8 a §. Huvudregeln i denna lag är att koncessionsmyndighet avser statsrådet om det inte särskilt nämns något annat.

Paragrafen föreslås få ett nytt 3 mom. som föreskriver att kommunikationsministeriet på ansökan av ett teleföretag kan bevilja koncession för allmän televerksamhet när verksamhet som Kommunikationsverket redan har beviljat radiotillstånd för bara ska ändras så att den enligt 4 § 1 mom. kräver koncession av statsrådet.

Det är inte meningen att huvudregeln ska upphöra att gälla, det vill säga att det är statsrådet som beviljar koncession för allmän televerksamhet i mobilnätet. Frekvensbehovet i nya mobilnät, till exempel trådlöst bredbandsaccess, är större än de tillgängliga frekvenserna. Det gäller alltså en begränsad frekvenskapacitet där det krävs politisk prövning för att medge behörighet och det radiotillstånd som Kommunikationsverket beviljat med stöd av 6 § i radiolagen kan inte anses vara rätt sätt för att avgöra användningen av frekvenserna i dessa fall. Till exempel det mobila WiMAX-nätet motsvarar i juridisk

bemärkelse ett traditionellt mobilnät och faller därmed under begreppet mobilnät i kommunikationsmarknadslagen.

Den gällande regleringen av koncession för televerksamhet kräver ett relativt tungt koncessionsförfarande när det i koncessionsberoende televerksamhet frisätts frekvenser som är lämpliga tekniskt sett och med avseende på en effektiv användning av frekvenserna. När ett teleföretag vill ändra ändamålet med ett radiotillstånd och verksamheten på den frekvens som tillståndet avser då blir koncessionsberoende verksamhet enligt kommunikationsmarknadslagen föreslås kommunikationsministeriet få bevilja sökanden koncession för samma frekvens utan att utlysa koncessionen.

Utän denna ändring skulle ändrat användningsändamål kräva att det gällande radiotillståndet återkallas.

Det vore nödvändigt att återkalla Kommunikationsverkets radiotillstånd för vissa trådlösa bredbandsnät, exempelvis fasta WiMAX-nät, innan koncession enligt kommunikationsmarknadslagen kunde ledigförklaras för frekvensområde. Bestämmelserna om återkallande i 12 § i radiolagen kräver att tillståndshavaren har gjort sig skyldig till en försummelse eller något liknande eller att till exempel en koncession som beviljats av statsrådet upphör att gälla.

Villkoren i 12 § i radiolagen för att återkalla ett radiotillstånd lämpar sig dock i princip inte för situationer då innehavaren av radiotillstånd utövar verksamhet enligt tillståndet utan att göra sig skyldig till försummelser.

Det förenklade koncessionsförfarandet ska bara tillämpas när koncessionshavaren redan har radiotillstånd för ett frekvensområde. Som läget ser ut i dag lämpar sig bestämmelsen särskilt för bredband via trådlösa mobilnät. Kommunikationsverket har redan nu beviljat radiotillstånd för radiosystem i det fasta trådlösa accessnätet för frekvensområdet 3 500 megahertz.

Koncessionsbeslutet av kommunikationsministeriet ska gälla det frekvensområde som teleföretaget har radiotillstånd för. Bestämelsen ger inte innehavaren av radiotillstånd rätt att få ändrat användningsändamål för det befintliga radiotillståndet. Det kan nämligen vara tekniskt omöjligt att ändra ändamålet. I

sådana fall kan de tekniska begränsningarna, bland annat skadliga störningar, vara ett hinder för att få koncession.

Det kan inte anses rationellt att tillämpa det relativt tunga förfarandet med koncession från statsrådet för nyttjanderätt för dessa frekvenser, eftersom det till exempel vid mobilt WiMAX kommer att handla om att införa regionalt begränsade och tekniskt rationella system som ligger i slutkundens intresse. Det förenklade förfarandet effektiviserar också användningen av frekvenserna.

Koncessionerna ska alltså inte ledigförklaras, men i övrigt ska samma villkor tillämpas som när statsrådet beviljar koncession. Sökanden är skyldig att lämna de uppgifter som anges i 6 § och betala ansökningsavgift enligt 7 §. Enligt 8 § beviljas koncession för allmän televerksamhet av statsrådet för viss tid, men för högst tjugo år. Samma begränsning föreslås också gälla koncessioner som beviljas av kommunikationsministeriet. Med hänvisning till utvecklingen i och internationella avtal för nya mobila system som erbjuder betydligt snabbare uppkoppling än dagens system ska ministeriet kunna begränsa giltighetstiden till förslagsvis tio år.

Enligt kommissionens beslut om frekvensbandet 3 400–3 800 megahertz har medlemsstaterna ingen prövningsrätt när det gäller om frekvensbandet används i fasta eller mobila nät för elektronisk kommunikation. Medlemsstaterna är skyldiga att tillåta teknikneutral användning av frekvenserna. Den föreslagna ändringen av ändamålet ligger därmed också i linje med kommissionens beslut.

Vidare föreslås paragrafen få ett nytt 4 mom. Ett villkor för att kommunikationsministeriet ska bevilja ändrat användningsändamål är att den som innehar radiotillståndet använder de frekvenser som tillståndet anvisar. Det måste avgöras från fall till fall när det ska anses att innehavaren använder de anvisade frekvenserna. Utgångsläget bör dock vara att frekvenserna ska användas i företagsmässig verksamhet. Bestämmelsen avser att förhindra att företagen kringgår huvudregeln att det för att få tillhandahålla radiofrekvensberoende tjänster i mobilnätet krävs att statsrådet har ledigförklarat frekvenserna som ska vara ändamålsenliga i

tekniskt hänseende och med avseende på en effektiv användning av dem.

Ändrad nyttjanderätt inverkar inte på antalet lediga frekvenser eftersom innehavarna av radiotillstånd redan med stöd av radiotillståndet har rätt att använda de frekvenser där nyttjanderätten ska ändras. Bland annat för att garantera insyn lägger Kommunikationsverket fortlöpande ut uppdaterad information om frekvenserna och användningen av dem på sin webbsida.

8 a §. *Koncession beviljad av Kommunikationsverket.* Enligt den nya 8 a § ska Kommunikationsverket bevilja närkoncession för radiofrekvensberoende nättjänster i digitala markbundna masskommunikationsnät, när det är fråga om kortvariga och småskaliga nättjänster. En liknande bestämmelse om kortvarig televisionsverksamhet med i princip samma innehåll ingår i 7 § i lagen om televisions- och radioverksamhet.

Enligt den gällande lagen krävs det koncession av statsrådet för att tillhandahålla nättjänster i det markbundna masskommunikationsnätet. Propositionen förenklar koncessionsförfarandet för radiofrekvensberoende televerksamhet och föreskriver att Kommunikationsverket får bevilja koncession för verksamheten pågående högst en månad, om sändaren för digital televisionsverksamhet har en strålningseffekt på högst 2 kW.

Enligt 2 mom. ska Kommunikationsverket bevilja koncession, om det inte finns grundad anledning att misstänka att verksamheten strider mot denna lag eller någon annan lag om televisions- och radioverksamhet. Ett annat villkor är att det finns radiofrekvenser att anvisa för verksamheten. Kommunikationsverket har således inte fri prövningsrätt utan måste grunda sina koncessionsbeslut på juridisk prövning.

I 3 mom. förbjuds Kommunikationsverket att bevilja verksamhetsutövaren koncessioner för en månadsperioder som följer omedelbart på varandra. Samma aktör ska inte kunna få flera koncessioner efter varandra som praktiskt taget skulle innebära att verksamheten pågår utan avbrott. Det måste finnas ett tydligt avbrott i koncessionsperioderna och det räcker inte med en paus på till exempel några dagar. En period om en månad kan betraktas som ett uppenbart avbrott. Syftet är inte att

en koncessionshavare ska kunna utöva regelbunden verksamhet med hjälp av flera kortvariga koncessioner som följer omedelbart på varandra. Verksamheten ska alltså vara tillfällig. Koncession för regelbunden televerksamhet som pågår i mer än en månad och använder sändare med en strålningseffekt på mer än 2 kW beviljas alltid av statsrådet.

Den här typen av kortvariga koncessioner brukar behövas vid olika typer av offentliga tillställningar. Dessutom har det ansetts att i vissa situationer behövs kortvariga koncessioner för testning.

60 c §. *Skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som avser allmänna telefonitjänster.* I paragrafen föreslås 2 mom. bli ändrat så att en ändamålsenlig internetförbindelse ska definieras med beaktande av den överföringshastighet som de flesta abonnenterna har, teknisk genomförbarhet och kostnader. Den överföringshastighet som de flesta abonnenterna har ska vara ett kriterium och dessutom ska också den tekniska genomförbarheten för samhällsomfattande tjänster och de anknytande kostnaderna vägas in. Paragrafen utgår från principen att en ändamålsenlig förbindelse inte avser den snabbaste tillgängliga tekniken, till exempel bredbandsuppkoppling, utan en förbindelse där basala tjänster som e-post och internetsidor fungerar tillfredsställande.

Hastighetskravet för internetförbindelse enligt skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster är i dagsläget bara 30–50 kilobit per sekund. Det räcker inte längre till för att anlita tjänster i informationssamhället. Det bästa beviset för detta är att merparten av internetförbindelserna i dagens läge består av betydligt snabbare bredbandsuppkopplingar. Snabba dataförbindelser är ingen lyxvara utan snarare ett nödvändigt krav i informationssamhället. Vid sidan av de traditionella tjänsterna som e-post måste man ha tillgång till förbindelser som fungerar tillräckligt bra och tillförlitligt, bland annat för att kunna anlita elektroniska banktjänster och myndighetstjänster och använda tjänster med digitala bilder och video, till exempel hälso- och sjukvård och säkerhetstjänster. Dessutom bör man ta hänsyn till uppdateringar av datasäkerheten, bland annat uppgraderingar av ope-

rativsystemet och uppdateringar av antivirusprogram.

Som det sägs ovan i den allmänna motiveringen hade merparten av användarna redan 2007 tillgång till fast eller mobilt bredband. I dag har nästan alla av de 2,4 hushållen och företagets 250 000 fasta verksamhetsställen tillgång till abonnentförbindelse med bredbandsuppkoppling (256 kbit/s) som är teleföretagens standardlösning. Denna basnivå räcker bland annat till för att skicka och ta emot e-post och lära Internetsidor, men den räcker inte till för smidig elektronisk kommunikation, överföring av bilder eller nedladdning av musik och videoklipp.

För att dataförbindelsen ska kunna användas för elektronisk kommunikation och till exempel överföring av digitala bilder och nedladdning av digital musik och videoklipp krävs det en fast eller mobil abonnentförbindelse med en förmedlingskapacitet för inkommande trafik på minst 1 megabit per sekund från nätet till abonnenten. I de vanligaste trådlösa bredbandsförbindelserna är hastigheten för den utgående trafiken högst en tredjedel av hastigheten för den inkommande trafiken.

I överensstämmelse med reglerna för samhällsomfattande tjänster ska skyldigheten att tillhandahålla ändamålsenliga internetförbindelser fortfarande gälla dels fasta bostäder, dels företagets och offentligtgrättsliga organisationers fasta verksamhetsställen.

Paragrafen kompletteras med ett nytt 3 mom. Bestämmelser om vad som avses med ändamålsenliga internetförbindelser ska utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet. Den gällande formuleringen har ansetts vara för begränsande. Tolkningen blir mer flexibel och dynamisk om ändamålsenlig internetförbindelse definieras så att överföringshastigheten ska ses över med jämna mellanrum. Det kan således ses som en viktig kommunikationspolitisk lösning att hastigheten på en ändamålsenlig internetförbindelse läggs fast i och med att det föreslås att hastigheten i fortsättningen ska anges genom förordning av kommunikationsministeriet.

Det är uppenbart att behovet av större hastigheter kommer att öka i framtiden när de webbaserade informationssamhällstjänsterna

ökar och blir mer omfattande. Därför är det lämpligt att definitionen av samhällsomfattande tjänster är dynamisk och att hastigheten kan höjas i takt med att informationssamhället utvecklas. Hastighetshöjningen bör dock kunna förutses och genomföras på ett sätt som är rationellt i tekniskt och ekonomiskt hänseende.

Redan i den gällande lagen är skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster teknikneutralt, vilket innebär att tjänsterna kan tillhandahållas med fasta eller trådlösa förbindelser.

Med hänsyn till den överföringshastighet och den tekniska genomförbarhet som de flesta abonnenterna har i det rådande läget kan en internetförbindelse enligt skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster sannolikt anses ligga på 1 megabit per sekund. Med den nuvarande kommunikationstekniken innebär det att de samhällsomfattande tjänsterna inte kan tillhandahållas med trådlös teknik i hela landet om hastigheten höjs till mer än 1 megabit per sekund. Det skulle ha betydande kostnadseffekter, men tekniken utvecklas och hastigheten på trådlöst bredband ökar.

De faktiska hastigheterna på bredbandsuppkopplingarna varierar en aning under olika tider på dygnet beroende på belastningen på nätet och annan trafik. Dessutom inverkar bland annat terminalens egenskaper och användarens läge, omgivning och rörlighet på hur användaren uppfattar överföringshastigheten.

När hastigheten på internetförbindelser inom ramen för samhällsomfattande tjänster läggs fast är det motiverat att lägga den lägsta nivån på samma nivå som den genomsnittliga hastigheten. Då kan till exempel en tillfällig nedsättning av hastigheten med 25 procent under genomsnittet anses vara godtagbar. Regelrätta fel och störningar ska självfallet hållas i sär från skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, förutsatt att det inte handlar om att servicenivån vid upprepade tillfällen ligger under den nivå som är fastlagd. I fiberanslutningar är hastigheterna för utgående och inkommande trafik symmetriska. I trådlösa nät är de högsta hastigheterna för utgående och inkommande trafik däremot vanligen asymmetriska. I exem-

pelvis nätet Digitan @450 kan den teoretiska maximala hastigheten vara 5,8 megabit per sekund för inkommande trafik och 1,8 megabit per sekund för utgående trafik. I finländska förhållanden kan de maximala hastigheterna ligga på 2 megabit per sekund för inkommande trafik och på 512 kilobit per sekund för utgående trafik.

Innan kommunikationsministeriet utfärdar sin förordning ska Kommunikationsverket sammanställa en rapport om marknaden för dataöverföringstjänster som bland annat beskriver utvecklingen i tillgången och efterfrågan på internetförbindelser. Den ska innehålla uppgifter om olika typer av uppkopplingar, priserna och hastigheterna på dem och tillämpade tekniker. Vidare ska verket avge en rapport om de övriga villkoren för tekniskt genomförande av ändamålsenliga internetförbindelser. Den ska bland annat redogöra för de tekniska alternativen för olika överföringshastigheter, kostnaderna för dem och eventuella nödvändiga övergångsperioder för teleföretagen. Dessutom ska Kommunikationsverket upprätta en kalkyl för vilka ekonomiska konsekvenser den föreslagna regleringen kan ha för teleföretagen. Det kan göras till exempel så att Kommunikationsverket ber teleföretagen ge uppgifter om vilken ekonomisk betydelse en planerad höjning av hastigheten har för dem. Därefter ska verket lämna ett sammandrag av läget till ministeriet.

Genomförande, mätning och övervakning av internetförbindelser som ingår i de samhällsomfattande tjänsterna och som ska definieras genom förordning av kommunikationsministeriet kräver ingående tekniska anvisningar. Det kan bäst göras genom tekniska föreskrifter från Kommunikationsverket eftersom anvisningarna måste ses över regelbundet på grund av den snabba tekniska utvecklingen och eftersom det handlar om föreskrifter med ingående tekniska detaljer. För arbetet med föreskrifterna har Kommunikationsverket dessutom färdiga mekanismer för samarbetet med teleföretagen. Normgivningsbemyndigandet för Kommunikationsverket i 129 § lämpar sig också för ingående tekniska föreskrifter om hastighetskraven för internetförbindelser som ingår i de samhällsomfattande tjänsterna.

Grovt taget är övervakningen av bestämmelserna om samhällsomfattande tjänster uppdelade på två kategorier, dels övervakningen av teleföretag som utsetts till operatörer för samhällsomfattande tjänster, dels uppföljning och säkerställande av tillgången till samhällsomfattande tjänster i områden där det inte har utsetts några operatörer för samhällsomfattande tjänster. Följaktligen samlar Kommunikationsverket redan nu regelbundet in marknadsinformation för sina lagstadgade övervakningsuppdrag.

Kommunikationsverket ska se över sina beslut med stöd av 59 § om företag som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster, om kommunikationsverket på grundval av rapporten från Kommunikationsverket anser det nödvändigt att konstatera att den hastighet på internetförbindelser som ska krävas av företagen för samhällsomfattande tjänster har ändrats.

Målet är att Kommunikationsverket senast den 31 december 2009 ska utse ett företag med ansvar för samhällsomfattande tjänster i varje geografiskt område. Företagen ska tillhandahålla tjänster i överensstämmelse med skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster senast den 31 december 2010. Därmed garanteras de utsedda teleföretagen tillräckligt lång övergångsperiod.

I början av 2008 ansåg Kommunikationsverket att det behövs operatörer för samhällsomfattande tjänster i 135 kommuner. Besluten bör kunna omvärderas så att de ska gälla fram till dess att verket gjort en ny analys av läget inom respektive geografiska områden och i förekommande fall har fattat nya beslut om de samhällsomfattande tjänsterna. Bestämmelsen hindrar inte att Kommunikationsverket fattar separata beslut om det bredbandsutbud som ska ingå i de samhällsomfattande tjänsterna utan att nödvändigtvis behöva behandla alla tjänster som ingår i de samhällsomfattande tjänsterna i samma beslut. Särskilt vid en omvärdering av besluten bör verket ha möjlighet att i första hand bara undersöka bredbandsutbudet.

De föreslagna ändringarna är inte tänkta att ändra kriterierna för hur Kommunikationsverket ska utse operatörer för samhällsomfattande tjänster. Enligt 59 § 2 mom. ska det företag utses till operatör för samhällsomfat-

tande tjänster som har de bästa förutsättningarna för att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster enligt 1 §.

60 d §. Skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som avser nättjänster. Lagen föreslås få en ny 60 d §. Den föreskriver om skyldighet för operatörer för samhällsomfattande tjänster att till tjänsteföretag tillhandahålla nödvändiga operativa möjligheter att tillhandahålla sina uppkopplingar. Skyldigheten kan således omfatta nödvändiga nättjänster för uppkoppling till kommunikationsnätet och där ska också ingå till exempel nödvändiga installations- och underhållstjänster för tjänsteoperatören. Därmed ska det gå att utse olika företag för nät- respektive kommunikationstjänster i vissa områden. Vid valet av operatörer för samhällsomfattande tjänster kan Kommunikationsverket då ta hänsyn till tjänsteleverantörer i ett område och alternativa möjligheter att tillhandahålla tjänsterna.

I den gällande kommunikationsmarknadslagen har Kommunikationsverket inte getts befogenhet att ställa andra specificerade krav på operatörerna för samhällsomfattande tjänster än de som anges i lagen.

Även om skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster gäller de utsedda företagen, ska kommunikationsverket välja operatörer för samhällsomfattande tjänster med hänsyn till de tilltänkta teleföretagens infrastruktur eftersom kommunikationsmarknadslagen föreskriver att det företag ska utses till operatör för samhällsomfattande tjänster som har de bästa förutsättningarna för att tillhandahålla tjänsterna. I valet av företag har Kommunikationsverket ansett att det teleföretag bland flera kandidater ska väljas som har det mest heltäckande kommunikationsnätet i respektive geografiska områden.

I dagsläget är alla teleföretag i det fasta nätet och de största teleföretagen i mobiltelefoninäten både tjänste- och nätoperatörer. Bestämmelsen gäller fall då ett företag som utses till operatör för samhällsomfattande tjänster bara är nätföretag. Ett sådant läge kan uppstå om ett teleföretag delar upp sin verksamhet på tjänste- respektive nätoperatörsverksamhet.

Ett nätföretag som har en skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster är

skyldigt att tillhandahålla den service som paragrafen avser bara till operatörer för samhällsomfattande tjänster.

Bestämmelsen är teknikneutral liksom den övriga regleringen om samhällsomfattande tjänster.

Ett teleföretag som utses till operatör för samhällsomfattande tjänster ska vara skyldigt att tillhandahålla nättjänster till kostnadsbaserat pris som är ett annat pris än det kostnadsorienterade pris som lagen kräver av företag med betydande marknadsinflytande. Enligt 84 § avser kostnadsorienterat pris ett pris som med hänsyn till kostnaderna och verksamhetens effektivitet är skäligt. Vid bedömningen av skäligheten ska hänsyn också tas till en skälig avkastning på kapitalet, vilket påverkas av teleföretagets investeringar och riskerna i anslutning till dem. I detta sammanhang kan det kostnadsorienterade priset inte anses vara ändamålsenligt. Kommunikationsmarknadslagen ålägger tjänsteföretagen en skyldighet att tillhandahålla anslutningar till det allmänna kommunikationsnätet till ett skäligt pris. Operatörerna för samhällsomfattande tjänster kan i vissa fall bli tvungna att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster med förlust om det inte är oskäligt med avseende på den totalekonomiska situationen i teleföretaget. Skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster kan bli ett orimligt stor belastning, om ett tjänsteföretag måste tillhandahålla tjänster med förlust till slutanvändarna när det prissätter sina nättjänster kostnadsorienterat.

Bestämmelserna om samhällsomfattande tjänster syftar till att trygga tillgången till tjänster enligt den lagstadgade miniminivån i hela landet i användarnas fasta bostadskommuner eller placeringsorter oavsett deras geografiska läge. Följaktligen kan det hända att måluppfyllelsen i vissa situationer kräver att det anläggs ett nät. I sådana fall är rimliga behov tillgodosedda för det tjänsteföretag som utses till operatör för samhällsomfattande tjänster genom att företaget enligt lagen har rätt att få ersättning för den orimligt stora ekonomiska belastning som skyldigheten medför. Det är ändå inte möjligt att debitera kostnader för byggandet av nätet från tjänsteföretaget i de fall där nätföretaget har enligt

den beviljade koncessionen en skyldighet till byggande av nätet.

112 §. Utlämnande av uppgifter till myndigheter. Paragrafen föreslås få ett nytt 4 mom. som föreskriver att Kommunikationsverket har rätt att lämna ut uppgifter som det har fått från teleföretagen till kommunikationsministeriet. Den föreslagna rätten är inte större än kommunikationsministeriets rätt enligt 1 mom. att utan hinder av affärs- och yrkeshemligheter få uppgifter som behövs för styrningen och övervakningen av televerksamheten.

I praktiken samlar Kommunikationsverket in och analyser stora mängder uppgifter om teleföretagens ekonomi och verksamhet och om marknadsutvecklingen inom branschen och bevakningen av den. Kommunikationsverket bevakar till exempel utvecklingen i teleföretagens investeringar och med hjälp av särskilda investeringsmått. Den allmänna styrningen och utvecklingen av televerksamheten kräver att kommunikationsverket har tillgång till den information som ett verk under det har samlat in och analyserat. För att effektivisera och förenkla verksamheten är det nödvändigt att genom en särskild bestämmelse förplikta Kommunikationsverket att lämna ut uppgifterna till ministeriet när ministeriet begär det.

Enligt 3 mom. ska kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket på ett företags begäran uppge uppgifternas användningsändamål och motivera begäran om utlämnande av uppgifter. Det föreslagna tillägget avser inte att ändra det rådande läget, utan teleföretagen har fortfarande alltid rätt att få information om vad deras uppgifter kommer att användas till. När Kommunikationsverket ger uppgifterna från teleföretagen vidare till kommunikationsministeriet har företagen således rätt att få veta det. Myndigheternas verksamhet styrs dessutom av förvaltningslagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Offentlighetslagens bestämmelser om handlingars offentlighet och berörda parter rätt att få information är också tillämpliga på den aktuella skyldigheten att lämna ut uppgifter.

127 §. Ändringssökande. I 3 mom. föreslås en hänvisning till Kommunikationsverkets beslut om operatörer för samhällsomfattande

tjänster i 59 §. Syftet med bestämmelsen är att påskynda behandlingen av tvistemål. Tack vare bestämmelsen motsvarar nu bestämmelserna om överklagande av betydande beslut både för teleföretagen och för användarna de gällande bestämmelserna om överklagande av skyldigheterna för teleföretag.

Ikraftträdandebestämmelsen. I 1 mom. föreskrivs om lagens ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2009.

I 2 mom. ingår sedvanliga bestämmelser om möjligheten att vidta åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter innan lagen träder i kraft. Kommunikationsverket får följaktligen vidta de åtgärder som nämns i 60 c § 2 mom. redan innan lagen träder i kraft.

1.2 Lag om radiofrekvenser och teleutrustningar

6 §. Användning av radiofrekvenser. Statsrådet ska fortfarande genom förordning fastställa de allmänna principerna för användningen av frekvenserna och en frekvensplan med de olika frekvensområdena. Förordningen ska gå under namnet frekvensplan. Paragrafen föreslås förklarande tillägg om detta och tekniska justeringar.

I 2 mom. läggs en ny 4 punkt till som anger att frekvensplanen också ska fastställa de allmänna principerna för de frekvensområden som är avsedda för produktutveckling, testning och undervisning. Användningen av frekvenser är ofta förknippad med samhälleligt motsägelsefulla krav och det är därför nödvändigt att bestämmelserna om dem ingår i förordning, i detta fall av statsrådet.

6 a §. Användningsplan för radiofrekvenser. Genom förordning av kommunikationsministeriet ska det gå att föreskriva om den användningsplan för radiofrekvenserna som nu återges i en bilaga till förordningen, det vill säga, om en lista med detaljerade föreskrifter, där det ingår uppgifter om kanaler, frekvenser och effekter för den verksamhet som anges i förordningen. Kommunikationsverket ska fortfarande bereda både statsrådets frekvensplan och användningsplanen.

Ändringen avser inte att medföra några väsentliga omställningar i den gällande förvaltningen av frekvenserna. Det är snarare fråga om att ändringar av teknisk karaktär ska

godkännas på ministerienivå. Det tillåter snabbare behandling. Den detaljerade listan i användningsplanen kan inte anses vara samhällsmässigt så betydande att den måste fastställas på statsrådets allmänna möte.

Enligt 1 mom. innehåller användningsplanen mer detaljerade föreskrifter om användningen av de frekvensområden än vad som avses i 6 § 2 mom. Användningsplanen får följaktligen bara ha närmare föreskrifter om användningen av de frekvenser och de frekvensområden som ingår i den frekvensplan som statsrådet har fastställt. För tydlighetens skull föreslås paragrafen få en hänvisning till 6 § 2 mom. I en bilaga till den gällande förordningen finns detaljerade bestämmelser radiofrekvenser som är avsedda för koncessionsberoende televisionsverksamhet som avses i 6 § 2 mom., radiofrekvenser för Rundradion Ab:s televisions- och radioverksamhet i allmänhetens tjänst, de högsta tillåtna sändningseffekterna för radiosändare som används i näten och om radiofrekvenser som är avsedda för andra än Rundradion Ab och placeringen av radiosändare.

Användningsplanen för radiofrekvenserna ska fastställas genom förordning av kommunikationsministeriet. I lagstiftningspraxis ingår det att respektive bransch ska höras i nödvändig omfattning i alla lagstiftningsprojekt. På så sätt får man bland annat värdefull information som behövs när projekten bereds. Lagstiftningsprojekt med betydande konsekvenser för utvecklingen på kommunikationsmarknaden sänds alltid ut för omfattande remiss.

Enligt 2 mom. ska kommunikationsministeriet se över användningsplanen för radiofrekvenser, om fler frekvensområden kan anvisas för sådan koncessionsberoende verksamhet som avses i 6 § 2 mom. eller om ett teleföretag eller och någon annan representant för användargrupper inom frekvensområdena framställer en motiverad begäran om översyn. Bestämmelsen motsvarar den gällande bestämmelsen om statsrådets skyldighet att se över användningsplanen.

Enligt 3 mom. kan Kommunikationsverket i enskilda fall av tekniska skäl avvika från en fastställd användningsplan enligt 1 mom., om det är nödvändigt för att hindra eller avlägsna störningar i radiokommunikationen. I enskil-

da fall kan det av radiotekniska skäl vara nödvändigt att Kommunikationsverket har rätt att avvika från den fastställda användningsplanen. Bestämmelsen ger dock inte Kommunikationsverket någon omfattande rätt att avvika från användningsplanen för radiofrekvenser. Enligt det gällande 6 § 4 mom. har Kommunikationsverket rätt att avvika från användningsplanen.

10 §. Beviljande av radiotillstånd och frekvensreservering. Det gällande 1 mom. föreslås bli kompletterat med en förpliktelse för Kommunikationsverket att höra och samarbeta med kommunikationsministeriet när det bereder tillståndsbeslutet, om ett enskilt radiotillstånd kan påverka den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden. Bestämmelsen är nödvändig eftersom frekvensförvaltningen har så stor politisk betydelse. Enligt tolkningen av den gällande lagen måste Kommunikationsverket bevilja radiotillstånd om ingenting annat följer av 10 § 5–7 mom., om tillståndet söks för ett frekvensområde som i Kommunikationsverkets föreskrifter om användning av radiofrekvenser har anvisats för sådan användning som avses i ansökan, det inom frekvensområdet finns tekniskt ändamålsenliga radiofrekvenser som kan anvisas sökanden för användning, radiosändarens överensstämmelse med uppställda krav har säkerställts, och Kommunikationsverket inte har grundad anledning att misstänka att sökanden bryter mot bestämmelser, föreskrifter eller till radiotillståndet anknutna villkor som gäller radiokommunikation.

Samarbetet mellan ministeriet och verket är tänkt att ordnas på ett ändamålsenligt sätt under friare former för att det inte ska tära i onödan på deras personella resurser, men ändå säkerställer att alla faktorer som påverkar utvecklingen på kommunikationsmarknaden beaktas när radiotillstånd beviljas. Radiotillstånd ska beviljas av statsrådet om tillståndet kan ha betydande konsekvenser för den allmänna utvecklingen på kommunikationsmarknaden. Det kan till exempel gälla kontroversiella fall som måste lösas genom lämplighetsprövning. Ett exempel är när ett radiotillstånd är förknippat med stora ekonomiska intressen. En bestämmelse med i

princip samma innehåll ingår i 6 § 5 mom. i den gällande lagen.

Det måste i sista hand avgöras från fall till fall när ett radiotillstånd kan ha konsekvenser för den allmänna utvecklingen på kommunikationsmarknaden.

I 4 mom. föreslås en teknisk ändring som beror på att paragrafen föreslås få ett nytt 7 mom. Därför måste hänvisningen ändras. Samtidigt föreslås numreringen av punkterna i momentet bli ändrad.

Vidare föreslås paragrafen få ett nytt 7 mom. som föreskriver att sökanden inte får beviljas radiotillstånd för tvåveckorsperioder som följer omedelbart på varandra, om sökanden utövar verksamhet enligt 4 § 3 mom. i kommunikationsmarknadslagen. Samma aktör ska inte kunna få på varandra följande tillstånd som innebär att verksamheten praktiskt taget skulle fortgå utan avbrott. Syftet är inte att verksamhet som är tänkt att vara kortvarig och som enligt 4 § 3 mom. i kommunikationsmarknadslagen inte kräver koncession, de facto ska kunna byta karaktär och bli något annat än tillfällig verksamhet genom att Kommunikationsverket bevilja flera på varandra följande radiotillstånd. Det ska alltså inte vara möjligt att kringgå huvudregeln i 4 § i kommunikationsmarknadslagen att det krävs koncession för nättjänster som förutsätter radiofrekvenser tillhandahålls i sådana digitala markbundna masskommunikationsnät eller mobilnät där allmän televerksamhet utövas.

I 9 mom. föreslås en teknisk ändring som beror på att paragrafen föreslås få ett nytt 7 mom. Därför måste hänvisningen ändras.

41 §. Bedömningsorgan. Kommunikationsverket ska utse det bedömningsorgan som paragrafen avser.

Vidare föreslås 3 mom. bli ändrat så att det är Kommunikationsverket som utövar tillsyn över bedömningsorganen. I och med att det enligt propositionen är Kommunikationsverket som utser och utövar tillsyn över bedömningsorganen, bör det också vara Kommunikationsverket som återkallar utnämningen.

Ikraftträdandebestämmelserna. I 1 mom. föreskrivs om lagens ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2009.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Kommunikationsmarknadslagen föreslås få bestämmelser som ger kommunikationsministeriet bemyndigande att utfärda förordning. Dessa normgivningsbemyndiganden strider inte mot grundlagens 80 § 1 mom. Sakligt sett kräver regleringen i fråga inte bestämmelser i lag. De berörda frågornas samhälleliga betydelse kräver inte heller behandling i statsrådets allmänna sammanträde i enlighet med 67 § i grundlagen. Det är fråga om små detaljer i sak som närmast är av teknisk natur och därmed samhällligt och politiskt sett av tämligen ringa betydelse, och vidare är ingen betydande prövningsrätt kopplad till regleringen.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2009.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Inledning

Vissa av de föreslagna ändringarna är viktiga med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna i grundlagen. Förslaget ska särskilt betraktas med tanke på yttrandefriheten enligt grundlagens 12 § 1 mom., egendomsskyddet enligt dess 15 § och näringsfriheten enligt dess 18 § 1 mom.

Yttrandefrihet

Enligt 12 § 1 mom. i grundlagen har var och en yttrandefrihet. Till yttrandefriheten hör rätten att framföra, sprida och ta emot information, åsikter och andra meddelanden utan att någon i förväg hindrar detta. Närmare bestämmelser om yttrandefriheten utfärdas genom lag. Grundlagsutskottet har behandlat bestämmelser som är av betydelse för yttrandefriheten åtminstone i följande utlåtanden: GrUU 23/1993 rd (lagen om Oy Yleisradio-Rundradion Ab), GrUU 19/1998 rd (lagen om televisions- och radioverksamhet), GrUU 8/2002 rd (ändring av lagstiftningen om

kommunikationsmarknaden), GrUU 54/2002 rd (lagen om domännamn) och GrUU 61/2002 rd (ändring av lagstiftningen om kommunikationsmarknaden).

Grundlagsutskottet har ansett att koncessionsplikten är a priori ett problem med tanke på förbudet att hindra yttrandefriheten i förväg. Men den knappa tillgången på frekvenser i kommunikation med hjälp av radiovågor som fritt breder ut sig är fortfarande ett sådant radiotekniskt motiv för en begränsning som gör det acceptabelt att ha kvar koncessionsystemet. Systemet ska garantera att alla de som bedriver televisions- och radioverksamhet får tillgång till radiofrekvenser på lika villkor. Därmed skapas det förutsättningar för att yttrandefriheten förverkligas i största möjliga utsträckning. Bestämmelserna om koncessionsvillkoren ska uppfylla kraven på klar avgränsning när det gäller att använda koncessioner (GrUU 8/2002 rd).

Förslaget motsvarar i fråga om koncessionsreglerna huvudsakligen den gällande lagstiftningen till sitt innehåll. Grunden för koncessionsregleringen är alltså den knappa tillgången på frekvenser. Koncessionsförutsättningarna bygger på lag och är klart avgränsade och exakt angivna. Också koncessionsvillkoren uppfyller kraven på klar avgränsning. Således är bestämmelserna om koncessioner inte problematiska med avseende på yttrandefriheten.

Egendomsskydd

Enligt 15 § i grundlagen är vars och ens egendom tryggad. Angående expropriation av egendom för allmänt behov mot full ersättning bestäms genom lag. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepaxis behandlat frågan bland annat i följande utlåtanden: GrUU 19/1994 rd (elmarknadslagen), GrUU 1/1996 rd (ändring av telelagen), GrUU 47/1996 rd (telemarknadslagen), GrUU 4/2000 rd (naturgasmarknadslagen), GrUU 34/2000 rd och GrUU 5/2001 rd (ändring av telemarknadslagen) och GrUU 8/2002 rd (ändring av lagstiftningen om kommunikationsmarknaden).

Utskottets praxis fram till dags dato kan sammanfattas så att denna typ av förpliktelser stämmer överens med grundlagen med

hänsyn till egendomens speciella karaktär, om skyldigheterna finns inskrivna i tydliga bestämmelser i lag och är skäliga med avseende på ägaren (GrUU 34/2000 rd). Dessutom har utskottet i sin praxis ansett det vara en viktig punkt att skyldigheterna begränsas av ägarens befintliga behov och skäliga behov i framtiden.

Den föreslagna nya 60 d § motsvarar gällande lagstiftning. De föreslagna nya skyldigheterna är av samma natur som de nuvarande.

Näringsfrihet

Koncessionsplikten anknyter också till näringsfriheten enligt 18 § 1 mom. i grundlagen. Enligt det momentet har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Grundlagsutskottet har tidigare behandlat frågor som gäller näringsfrihet i bl.a. följande utlåtanden: GrUU 47/1996 rd

(telemarknadslagen), GrUU 19/1998 rd (lagen om televisions- och radioverksamhet), GrUU 28/2001 rd (lag om privata säkerhetstjänster), GrUU 61/2002 rd (kommunikationsmarknadslagen) och GrUU 67/2002 rd (lagen om Finansinspektionen).

Utskottet ansåg bland annat när det behandlade förhållandet mellan koncessioner på kommunikationsområdet och näringsfrihet i utlåtande GrUU 61/2002 rd att regleringen svarade mot den syn som utskottet omfattat i sin praxis, dvs. att viktiga och starka samhällsliga intressen kan tala för tillståndspflicht.

Propositionen innehåller inte förslag som innebär att koncessionssystemets förhållande till yttrandefriheten eller näringsfriheten skulle ändras.

Således kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av kommunikationsmarknadslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kommunikationsmarknadslagen av den 23 maj 2003 (393/2003) 5, 8 och 60 c § och 127 § 3 mom. av den 60 c § sådan den lyden i lag 70/2007 och 127 § 3 mom. sådant det lyder i lag 759/2006, och
fogas till 4 § ett nytt 3 mom., till lagen en ny 8 a § och en ny 60 d § och till 112 § ett nytt 4 mom. som följer:

4 §

Koncessionsberoende televerksamhet

 Koncession krävs däremot inte för tillhandahållande av nättjänster i sådana digitala markbundna masskommunikationsnät som avses i 1 mom., om verksamheten pågår i högst två veckor och om den televisionssändare som används i verksamheten har en strålningseffekt på högst 50 watt.

5 §

Ledigförklaring av koncessioner

Statsrådet ska förklara en koncession ledig att sökas när frekvenser som tekniskt och med hänsyn till en effektiv användning av frekvenserna är ändamålsenliga blir lediga för koncessionsberoende televerksamhet. Koncessioner som beviljas med stöd av 8 § 3 mom. eller 8 a § ledigförklaras inte.

Statsrådet ledigförklarar koncessioner i enlighet med den frekvensplan som avses i 6 § i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar (1015/2001).

8 §

Koncessionsmyndighet och koncessionsförfarande

Koncession beviljas av statsrådet för viss tid, dock för högst 20 år.

Statsrådet ska fatta beslutet om koncession inom sex veckor från det att ansökningstiden har gått ut. Statsrådet kan i särskilda fall förlänga tidsfristen på sex veckor med högst åtta månader, om det är nödvändigt för att säkerställa att ansökningsförfarandet är opartiskt, skäligt, klart eller öppet för insyn, för komplettering av ansökningarna eller av någon annan särskild orsak. En förlängning av tidsfristen ska meddelas offentligt.

Kommunikationsministeriet får bevilja koncession för trådlös bredbandstjänst inom

ett bestämt frekvensområde för högst 20 år, om

1) teleföretaget har ett av Kommunikationsverket beviljat radiotillstånd för frekvensen i fråga,

2) frekvensens användningsändamål ändras så att det krävs koncession, och

3) de i 9 § angivna förutsättningarna för beviljande föreligger.

Ett villkor för att koncession enligt 3 mom. ska beviljas är att den som innehar radiotillståndet använder de frekvenser som tillståndet anvisar.

8 a §

Koncession beviljad av Kommunikationsverket

Koncession för att i digitala markbundna masskommunikationsnät tillhandahålla nätjänster som avses i 4 § 1 mom beviljas av Kommunikationsverket, om verksamheten pågår högst en månad och om den sändare som används för digital televisionsverksamhet har en strålningseffekt på högst två kilowatt.

Kommunikationsverket ska bevilja koncession, om det finns radiofrekvenser att anvisa för verksamheten och det inte finns grundad anledning att misstänka att den sökande bryter mot denna lag eller någon annan lag om televisions- och radioverksamhet.

Kommunikationsverket får inte bevilja verksamhetsutövaren koncessioner för perioder av högst en månad som följer omedelbart på varandra.

6 a kap.

Bestämmelser om samhällsomfattande tjänster

60 c §

Skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som avser allmänna telefoni-tjänster

Teleföretag som Kommunikationsverket i enlighet med 59 § utsett för att tillhandahålla

samhällsomfattande tjänster i form av allmänna telefonitjänster är skyldiga att oberoende av geografiskt läge och till ett skäligt pris tillhandahålla anslutningar till ett allmänt kommunikationsnät på den ort där användaren stadigvarande bor eller finns. Teleföretaget skall leverera anslutningen inom skälig tid från beställningen.

Anslutningen ska vara sådan att det är möjligt att ringa nödsamtal, ringa och ta emot inrikes- och utlandssamtal samt använda andra sedvanliga telefonitjänster. Anslutningen ska dessutom möjliggöra en ändamålsenlig internetförbindelse, med beaktande av den överföringshastighet som de flesta abonnenterna har samt den tekniska genomförbarheten och kostnaderna. Teleföretaget kan också tillhandahålla de ovan nämnda tjänsterna via flera anslutningar, om det inte medför oskäliga extra kostnader för användaren.

Bestämmelser om en ändamålsenlig internetförbindelses minimihastighet enligt 2 mom. utfärdas genom förordning av Kommunikationsministeriet. Innan förordningen utfärdas ska Kommunikationsverket utarbeta en rapport om marknaden för dataöverföringstjänster, vilken överföringshastighet de flesta abonnenterna har och vilken nivå den tekniska utvecklingen ligger på samt uppskatta bestämmelsernas ekonomiska konsekvenser för teleföretagen.

En operatör för samhällsomfattande tjänster har rätt att vägra ingå avtal om en anslutning som avses i 1 mom. med en användare, om användaren har åtalats eller under det senaste året dömts för störande av post- och teletrafik som begåtts med hjälp av ett teleföretags anslutning eller om användaren har obetalda, förfallna och ostridiga skulder hos någon annan operatör för samhällsomfattande tjänster för användningen av dennes anslutning.

60 d §

Skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som avser nättjänster

Ett nätföretag som Kommunikationsverket enligt 59 § utsett för att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster är skyldigt att till ett kostnadsbaserat pris erbjuda ett tjänsteföretag

som utsetts till operatör för samhällsomfattande tjänster den nättjänst som behövs för anslutning till ett kommunikationsnät.

127 §

Ändringsökande

112 §

Utlämnande av uppgifter till myndigheter

Kommunikationsverket ska på kommunikationsministeriets begäran till ministeriet lämna sådana i 1 mom. avsedda uppgifter som det fått för att fullgöra uppgifter enligt denna lag.

Beslut som Kommunikationsverket har fattat med stöd av 16–20, 59 och 126 § och beslut av marknadsdomstolen och statsrådet får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Statsrådets och Kommunikationsverkets beslut ska iakttas trots överklagandet om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 16 november 2001 om radiofrekvenser och teleutrustningar (1015/2001) 6 § 2–5 mom., 10 § och 41 § 1 och 3 mom., av dem 6 § 2 och 5 mom. sådana de lyder i lag 11/2007, 6 § 3 mom. sådant det lyder i lag 399/2003, 6 § 4 mom. sådant det lyder i lag 46/2005, 10 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lagar 399/2003 och 11/2007 samt 41 § 3 mom. sådant det lyder i nämnda lag 399/2003, och

fogas till lagen en ny 6 a § som följer:

6 §

Användning av radiofrekvenser

Genom förordning av statsrådet fastställs de allmänna principerna för användningen av frekvenserna och en frekvensplan

1) för frekvensområdena för sådan koncessionsberoende televerksamhet som avses i 4 § i kommunikationsmarknadslagen (393/2003),

2) för de frekvensområden som är avsedda för utövande av sådan koncessionsberoende televisions- och radioverksamhet som avses i 7 § i lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998),

3) för de frekvensområden som avses i 5 mom.,

4) för de frekvensområden som är avsedda för produktutveckling, testning och undervisning.

Innan statsrådet fastställer frekvensplanen ska teleföretag och andra representanter för användargrupper inom frekvensområdena ges tillfälle att bli hörda om planen. Statsrådet ska se över planen, om fler frekvensområden kan anvisas för sådan koncessionsberoende verksamhet som avses i 2 mom. eller om en representant som avses i detta moment framställer en motiverad begäran om översyn.

Kommunikationsverket kan av grundad anledning för ett radiofrekvensområde enligt frekvensplanen tillåta också annan radiokommunikation än sådan som anges i dess användningsändamål, om sådan radiokommunikation inte begränsar frekvensområdets användning för dess primära användningsändamål och inte leder till störningar i den radiokommunikation som är primär.

Kommunikationsverket ska vid beredningen av de i 1 mom. avsedda föreskrifterna samarbeta med kommunikationsministeriet. Om det som föreskrivs om användningen av ett enskilt frekvensområde kan ha avsevärda följder för den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden, fastställs frekvensplanen för frekvensområdet i fråga i den i 2 mom. avsedda frekvensplanen.

6 a §

Användningsplan för radiofrekvenser

Genom förordning av kommunikationsministeriet fastställs en användningsplan för radiofrekvenserna med detaljerade föreskrifter om användningen av de frekvensområden som avses i 6 § 2 mom.

Kommunikationsministeriet ska se över planen, om fler frekvenser kan anvisas för sådan koncessionsberoende verksamhet som avses i 6 § 2 mom. eller om ett teleföretag eller någon annan representant för användar-

grupper inom frekvensområdena framställer en motiverad begäran om översyn.

I enskilda fall kan Kommunikationsverket av tekniska skäl avvika från en fastställd användningsplan enligt 1 mom., om det är nödvändigt för att förhindra eller avlägsna störningar av radiokommunikationen.

10 §

Beviljande av radiotillstånd och frekvensreservering

Radiotillstånd och frekvensreservering beviljas av Kommunikationsverket. I ansökan ska de uppgifter lämnas som Kommunikationsverket behöver för behandlingen av ansökan. Om beviljandet av ett enskilt radiotillstånd kan påverka den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden, ska verket höra och samarbeta med kommunikationsministeriet när det bereder tillståndsbeslutet. Om beviljandet kan ha avsevärda följder för den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden ska det beviljas av statsrådet.

Radiotillstånd beviljas för högst 10 år åt gången. Radiotillstånd för radiosändare som används för utövande av koncessionsberoende televerksamhet enligt 4 § kommunikationsmarknadslagen eller televisions- och radioverksamhet enligt 7 § lagen om televisions- och radioverksamhet beviljas dock för högst 20 år åt gången.

Frekvensreservering beviljas för högst ett år åt gången. Reserveringen förfaller när radiotillstånd beviljas för användning av radiosändare enligt 9 §.

Om inte något annat följer av 5–9 mom., ska radiotillstånd eller sådan frekvensreservering som uppfyller villkoren enligt 9 § beviljas, om

1) tillståndet eller frekvensreserveringen söks för ett frekvensområde som i Kommunikationsverkets föreskrifter om användningen av radiofrekvenser har anvisats för sådan användning som avses i ansökan,

2) det inom frekvensområdet finns tekniskt ändamålsenliga radiofrekvenser som kan anvisas sökanden för användning eller reservering,

3) radiosändarens överensstämmelse med uppställda krav har säkerställts, och

4) Kommunikationsverket inte har motiverad anledning att misstänka att sökanden bryter mot bestämmelser, föreskrifter eller till radiotillståndet anknutna villkor som gäller radiokommunikation.

Om sökanden inte har betalt förfallna avgifter för tidigare radiotillstånd eller frekvensreserveringar som gäller samma apparatkategori som det nya tillståndet eller reserveringen söks för, och avgiften till sin storlek inte är ringa, kan ett tillstånd eller en reservering förvägras.

Om sökanden har för avsikt att utöva koncessionsberoende televerksamhet enligt 4 § kommunikationsmarknadslagen eller koncessionsberoende televisions- eller radioverksamhet enligt 7 § lagen om televisions- och radioverksamhet, kan radiotillstånd eller radiofrekvensreservering inte beviljas, om sökanden inte har behövlig koncession.

Om sökanden utövar verksamhet enligt 4 § 3 mom. i kommunikationsmarknadslagen, får sökanden inte beviljas radiotillstånd som följer omedelbart på varandra så att tillståndet faktiskt gäller över två veckor.

Om radiotillstånd eller radiofrekvensreservering på grund av det knappa antalet radiofrekvenser bara kan beviljas en del av sökandena, skall tillstånd eller reservering beviljas sådana sökande vilkas verksamhet bäst främjar lagens syften enligt 1 §.

Sökanden och innehavaren av radiotillstånd samt vid behov även något annat teleföretag är skyldiga att till Kommunikationsverket lämna de av verket begärda uppgifter som är nödvändiga för att det i 8 mom. avsedda tillståndsavgörandet skall kunna fattas.

41 §

Bedömningsorgan

Kommunikationsverket utser på ansökan ett eller flera bedömningsorgan. Bedömningsorganet har till uppgift att lämna utlåtanden om radioanläggningars och teleterminalutrustnings överensstämmelse, bestämma om särskilda radiotestsekvenser samt godkänna och övervaka kvalitetssäkringssystem för radioanläggningar och teleterminalutrustning. Bedömningsorganet kan utses för viss tid. I ansökan ska sökanden lägga fram de

uppgifter som verket har begärt och som behövs för handläggningen av ansökan.

Kommunikationsverket utövar tillsyn över bedömningsorganens verksamhet. Bedömningsorganen ska anmäla sådana ändringar i sin verksamhet som kan påverka deras förutsättningar att vara bedömningsorgan. Om ett

bedömningsorgan inte längre uppfyller föreskrivna krav eller om det bryter mot gällande bestämmelser får Kommunikationsverket återkalla beslutet att utse organet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 19 december 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Kommunikationsminister *Suvi Lindén*

1.**Lag****om ändring av kommunikationsmarknadslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kommunikationsmarknadslagen av den 23 maj 2003 (393/2003) 5, 8 och 60 c § och 127 § 3 mom. av den 60 c § sådan den lyden i lag 70/2007 och 127 § 3 mom. sådant det lyder i lag 759/2006, och
fogas till 4 § ett nytt 3 mom., till lagen en ny 8 a §, en ny 60 d § och till 112 § ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

(ny)

Föreslagen lydelse

4 §

Koncessionsberoende televerksamhet

Koncession krävs däremot inte för tillhållande av nättjänster i sådana digitala markbundna masskommunikationsnät som avses i 1 mom., om verksamheten pågår i högst två veckor och om den televisionssändare som används i verksamheten har en strålningseffekt på högst 50 watt.

5 §

5 §

Ledigförklaring av koncessioner

En koncession skall förklaras ledig att sökas när frekvenser som tekniskt och med hänsyn till en effektiv användning av frekvenserna är ändamålsenliga blir lediga för koncessionsberoende televerksamhet.

Koncessioner förklaras av statsrådet lediga att sökas i enlighet med den plan för användning av frekvensområden som avses i 6 § radiolagen (1015/2001).

Ledigförklaring av koncessioner

Statsrådet ska förklara en koncession ledig att sökas när frekvenser som tekniskt och med hänsyn till en effektiv användning av frekvenserna är ändamålsenliga blir lediga för koncessionsberoende televerksamhet. *Koncessioner som beviljas med stöd av 8 § 3 mom. eller 8 a § ledigförklaras inte.*

Statsrådet ledigförklarar koncessioner i enlighet med den frekvensplan som avses i 6 § i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar (1015/2001).

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

8 §

*Koncessionsmyndighet och koncessionsförfarande**Koncessionsmyndighet och koncessionsförfarande*

Koncession beviljas av statsrådet för viss tid, dock för högst 20 år.

Beslutet om koncession skall fattas inom sex veckor efter att ansökningstiden gått ut. Statsrådet kan i särskilda fall förlänga tidsfristen på sex veckor med högst åtta månader, om det är nödvändigt för att säkerställa att ansökningsförfarandet är opartiskt, skäligt, klart eller öppet för insyn, för komplettering av ansökningarna eller av någon annan särskild orsak. En förlängning av tidsfristen skall meddelas offentligt.

Koncession beviljas av statsrådet för viss tid, dock för högst 20 år.

Statsrådet ska fatta beslutet om koncession inom sex veckor från det att ansökningstiden har gått ut. Statsrådet kan i särskilda fall förlänga tidsfristen på sex veckor med högst åtta månader, om det är nödvändigt för att säkerställa att ansökningsförfarandet är opartiskt, skäligt, klart eller öppet för insyn, för komplettering av ansökningarna eller av någon annan särskild orsak. En förlängning av tidsfristen ska meddelas offentligt.

Kommunikationsministeriet får bevilja koncession för trådlös bredbandstjänst inom ett bestämt frekvensområde för högst 20 år, om

1) teleföretaget har ett av Kommunikationsverket beviljat radiotillstånd för frekvensen i fråga,

2) frekvensens användningsändamål ändras så att det krävs koncession, och

3) de i 9 § angivna förutsättningarna för beviljande föreligger.

Ett villkor för att koncession enligt 3 mom. ska beviljas är att den som innehar radiotillståndet använder de frekvenser som tillståndet anvisar.

(ny)

8 a §

Koncession beviljad av Kommunikationsverket

Koncession för att i digitala markbundna masskommunikationsnät tillhandahålla nättjänster som avses i 4 § 1 mom beviljas av Kommunikationsverket, om verksamheten pågår högst en månad och om den sändare som används för digital televisionsverksamhet har en strålningseffekt på högst två kilowatt.

Kommunikationsverket ska bevilja koncession, om det finns radiofrekvenser att anvisa för verksamheten och det inte finns grundad anledning att misstänka att den sökande bry-

*ter mot denna lag eller någon annan lag om
televisions- och radioverksamhet.*

*Kommunikationsverket får inte bevilja
verksamhetsutövaren koncessioner för perio-
der av högst en månad som följer omedelbart
på varandra.*

6 a kap.

**Bestämmelser om samhällsomsfattande
tjänster**

60 c §

*Skyldighet att tillhandahålla samhällsomsfat-
tande tjänster som avser allmänna telefoni-
tjänster*

Teleföretag som Kommunikationsverket i
enlighet med 59 § utsett för att tillhandahålla
samhällsomsfattande tjänster i form av all-
männa telefonitjänster är skyldiga att obero-
ende av geografiskt läge och till ett skäligt
pris tillhandahålla anslutningar till ett allmänt
kommunikationsnät på den ort där användaren
stadigvarande bor eller finns. Teleföretaget
skall leverera anslutningen inom skälig tid
från beställningen.

Anslutningen skall vara sådan att det är
möjligt att ringa nödsamtal, ringa och ta emot
inrikes- och utlandssamtal samt använda
andra sedvanliga telefonitjänster. Anslutning-
en skall dessutom möjliggöra en ändamålsen-
lig Internetförbindelse. Teleföretaget kan
också tillhandahålla de ovan nämnda tjänster-
na via flera anslutningar, om det inte medför
oskäliga extra kostnader för användaren.

6 a kap.

**Bestämmelser om samhällsomsfattande
tjänster**

60 c §

*Skyldighet att tillhandahålla samhällsomsfat-
tande tjänster som avser allmänna telefoni-
tjänster*

Teleföretag som Kommunikationsverket i
enlighet med 59 § utsett för att tillhandahålla
samhällsomsfattande tjänster i form av all-
männa telefonitjänster är skyldiga att obero-
ende av geografiskt läge och till ett skäligt
pris tillhandahålla anslutningar till ett allmänt
kommunikationsnät på den ort där användaren
stadigvarande bor eller finns. Teleföretaget
skall leverera anslutningen inom skälig
tid från beställningen.

Anslutningen *ska* vara sådan att det är möj-
ligt att ringa nödsamtal, ringa och ta emot in-
rikes- och utlandssamtal samt använda andra
sedvanliga telefonitjänster. Anslutningen *ska*
dessutom möjliggöra en ändamålsenlig inter-
netförbindelse, *med beaktande av den över-
föringshastighet som de flesta abonnenterna
har samt den tekniska genomförbarheten och
kostnaderna*. Teleföretaget kan också tillhan-
dahålla de ovan nämnda tjänsterna via flera
anslutningar, om det inte medför oskäliga ex-
tra kostnader för användaren.

*Bestämmelser om en ändamålsenlig inter-
netförbindelses minimihastighet enligt 2
mom. utfärdas genom förordning av kommu-
nikationsministeriet. Innan förordningen ut-
färdas ska Kommunikationsverket utarbeta
en rapport om marknaden för dataöverför-
ingstjänster, vilken överföringshastighet de
flesta abonnenterna har och vilken nivå den
tekniska utvecklingen ligger på samt uppskat-
ta bestämmelsernas ekonomiska konsekven-
ser för teleföretagen.*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

En operatör för samhällsomfattande tjänster har rätt att vägra ingå avtal om en anslutning som avses i 1 mom. med en användare, om användaren har åtalats eller under det senaste året dömts för störande av post- och teletrafik som begåtts med hjälp av ett teleföretags anslutning eller om användaren har obetalda, förfallna och ostridiga skulder hos någon annan operatör för samhällsomfattande tjänster för användningen av dennes anslutning.

En operatör för samhällsomfattande tjänster har rätt att vägra ingå avtal om en anslutning som avses i 1 mom. med en användare, om användaren har åtalats eller under det senaste året dömts för störande av post- och teletrafik som begåtts med hjälp av ett teleföretags anslutning eller om användaren har obetalda, förfallna och ostridiga skulder hos någon annan operatör för samhällsomfattande tjänster för användningen av dennes anslutning.

(ny)

60 d §

Skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som avser nättjänster

Ett nätföretag som Kommunikationsverket enligt 59 § utsett för att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster är skyldigt att till ett kostnadsbaserat pris erbjuda ett tjänsteföretag som utsetts till operatör för samhällsomfattande tjänster den nättjänst som behövs för anslutning till ett kommunikationsnät.

(ny)

112 §

Utlämnande av uppgifter till myndigheter

Kommunikationsverket ska på kommunikationsministeriets begäran till ministeriet lämna sådana i 1 mom. avsedda uppgifter som det fått för att fullgöra uppgifter enligt denna lag.

127 §

127 §

*Ändringssökande**Ändringssökande*

Ändring i beslut som Kommunikationsverket har fattat med stöd av 16–20 och 126 § samt i beslut av marknadsdomstolen och statsrådet får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Statsrådets och Kommunikationsverkets beslut skall iaktas trots att ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Beslut som Kommunikationsverket har fattat med stöd av 16–20, 59 och 126 § och beslut av marknadsdomstolen och statsrådet får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Statsrådets och Kommunikationsverkets beslut ska iaktas trots överklagandet om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

40
Gällande lydelse

RP 223/2008 rd
Föreslagen lydelse

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.*

2.

Lag**om ändring av lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 16 november 2001 om radiofrekvenser och teleutrustningar (1015/2001) 6 § 2–5 mom., 10 § och 41 § 1 och 3 mom., av dem 6 § 2 och 5 mom. sådana de lyder i lag 11/2007, 6 § 3 mom. sådant det lyder i lag 399/2003, 6 § 4 mom. sådant det lyder i lag 46/2005, 10 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lagar 399/2003 och 11/2007 samt 41 § 3 mom. sådant det lyder i nämnda lag 399/2003, och
fogas till lagen en ny 6 a § som följer:

Gällande lydelse

2 kap.

Frekvensförvaltning

6 §

Användning av radiofrekvenser

Föreslagen lydelse

2 kap.

Frekvensförvaltning

6 §

Användning av radiofrekvenser

Statsrådet fastställer en användningsplan

1) för en sådan koncessionsberoende televerksamhet som avses i 4 § i kommunikationsmarknadslagen (393/2003),

2) för de frekvensområden som bestämts för utövande av sådan koncessionsberoende televisions- och radioverksamhet som avses i 7 § i lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998), och

3) för de frekvensområden som avses i 5 mom.

Innan statsrådet fastställer användningsplanen skall representanter för teleföretag och andra användargrupper inom frekvensområdena ges tillfälle att bli hörda om planen. Statsrådet skall granska användningsplanen på nytt, om fler frekvenser kan anvisas för sådan koncessionsberoende verksamhet som avses i 2 mom. eller om en representant som avses i detta moment framställer en motive-rad begäran om granskning.

I enskilda fall kan Kommunikationsverket av tekniska skäl avvika från en fastställd användningsplan enligt 2 mom., om det är nödvändigt för att hindra eller avlägsna störning-

Genom förordning av statsrådet fastställs de allmänna principerna för användningen av frekvenserna och en frekvensplan

1) *för frekvensområdena* för sådan koncessionsberoende televerksamhet som avses i 4 § i kommunikationsmarknadslagen (393/2003),

2) *för de frekvensområden som är avsedda* för utövande av sådan koncessionsberoende televisions- och radioverksamhet som avses i 7 § i lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998),

3) *för de frekvensområden som avses i 5 mom.,*

4) *för de frekvensområden som är avsedda för produktutveckling, testning och undervisning.*

Innan statsrådet fastställer *frekvensplanen* ska teleföretag och andra representanter för användargrupper inom frekvensområdena ges tillfälle att bli hörda om planen. Statsrådet ska se över planen, om fler frekvensområden kan anvisas för sådan koncessionsberoende verksamhet som avses i 2 mom. eller om en representant som avses i detta moment fram-

ar av radiokommunikationen. Kommunikationsverket kan av grundad anledning för ett radiofrekvensområde enligt användningsplanen tillåta också annan radiokommunikation än sådan som anges i dess användningsändamål, om sådan radiokommunikation inte begränsar frekvensområdets användning för dess primära användningsändamål och inte leder till störningar i den radiokommunikation som är primär.

Kommunikationsverket skall vid beredningen av de i 1 mom. avsedda föreskrifterna samarbeta med kommunikationsministeriet. Om föreskriften för användningen av ett enskilt frekvensområde kan ha betydelsefulla följder för den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden, fastställs användningsplanen för frekvensområdet i fråga i den i 2 mom. avsedda användningsplanen för frekvensområdena.

ställer en motiverad begäran om översyn.

Kommunikationsverket kan av grundad anledning för ett radiofrekvensområde enligt *frekvensplanen* tillåta också annan radiokommunikation än sådan som anges i dess användningsändamål, om sådan radiokommunikation inte begränsar frekvensområdets användning för dess primära användningsändamål och inte leder till störningar i den radiokommunikation som är primär.

Kommunikationsverket ska vid beredningen av de i 1 mom. avsedda föreskrifterna samarbeta med kommunikationsministeriet. Om det som föreskrivs om för användningen av ett enskilt frekvensområde kan ha avsevärda följder för den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden, fastställs *frekvensplanen* för frekvensområdet i fråga i den i 2 mom. avsedda *frekvensplanen*.

(ny)

6 a §

Användningsplan för radiofrekvenser

Genom förordning av kommunikationsministeriet fastställs en användningsplan för radiofrekvenserna med detaljerade föreskrifter om användningen av de frekvensområden som avses i 6 § 2 mom.

Kommunikationsministeriet ska se över planen, om fler frekvenser kan anvisas för sådan koncessionsberoende verksamhet som avses i 6 § 2 mom. eller om ett teleföretag eller någon annan representant för användargrupper inom frekvensområdena framställer en motiverad begäran om översyn.

I enskilda fall kan Kommunikationsverket av tekniska skäl avvika från en fastställd användningsplan enligt 1 mom., om det är nödvändigt för att förhindra eller avlägsna störningar av radiokommunikationen.

10 §

Beviljande av radiotillstånd och frekvensreservering

Radiotillstånd och frekvensreservering beviljas av Kommunikationsverket. I ansökan skall de uppgifter lämnas som Kommunikationsverket begärt och som behövs för behandlingen av ansökan.

Radiotillstånd beviljas för högst 10 år åt gången. Radiotillstånd för radiosändare som används för utövande av koncessionsberoende televerksamhet enligt 4 § kommunikationsmarknadslagen eller televisions- och radioverksamhet enligt 7 § lagen om televisions- och radioverksamhet beviljas dock för högst 20 år åt gången.

Frekvensreservering beviljas för högst ett år åt gången. Reserveringen förfaller när radiotillstånd beviljas för användning av radiosändare enligt 9 §.

Om inte något annat följer av 5–7 mom., skall radiotillstånd eller frekvensreservering som uppfyller villkoren enligt 9 § beviljas, om

1) tillståndet eller frekvensreserveringen söks för ett frekvensområde som i Kommunikationsverkets föreskrifter om användning av radiofrekvenser har anvisats för sådan användning som avses i ansökan,

2) det inom frekvensområdet finns tekniskt ändamålsenliga radiofrekvenser som kan anvisas sökanden för användning eller reservering

2 a) radiosändarens överensstämmelse med uppställda krav har säkerställts, och om

3) Kommunikationsverket inte har motive-rad anledning att misstänka att sökanden bryter mot bestämmelser, föreskrifter eller till radiotillståndet anknutna villkor som gäller radiokommunikation.

Om sökanden inte har betalt förfallna avgifter för tidigare radiotillstånd eller frekvensre-

10 §

Beviljande av radiotillstånd och frekvensreservering

Radiotillstånd och frekvensreservering beviljas av Kommunikationsverket. I ansökan ska de uppgifter lämnas som Kommunikationsverket behöver för behandlingen av ansökan. *Om beviljandet av ett enskilt radiotillstånd kan påverka den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden, ska verket höra och samarbeta med kommunikationsministeriet när det bereder tillståndsbeslutet. Om beviljandet kan ha avsevärda följder för den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden ska det beviljas av statsrådet.*

Radiotillstånd beviljas för högst 10 år åt gången. Radiotillstånd för radiosändare som används för utövande av koncessionsberoende televerksamhet enligt 4 § kommunikationsmarknadslagen eller televisions- och radioverksamhet enligt 7 § lagen om televisions- och radioverksamhet beviljas dock för högst 20 år åt gången.

Frekvensreservering beviljas för högst ett år åt gången. Reserveringen förfaller när radiotillstånd beviljas för användning av radiosändare enligt 9 §.

Om inte något annat följer av 5–9 mom., ska radiotillstånd eller sådan frekvensreservering som uppfyller villkoren enligt 9 § beviljas, om

1) tillståndet eller frekvensreserveringen söks för ett frekvensområde som i Kommunikationsverkets föreskrifter om användningen av radiofrekvenser har anvisats för sådan användning som avses i ansökan,

2) det inom frekvensområdet finns tekniskt ändamålsenliga radiofrekvenser som kan anvisas sökanden för användning eller reservering,

3) radiosändarens överensstämmelse med uppställda krav har säkerställts, och

4) Kommunikationsverket inte har motive-rad anledning att misstänka att sökanden bryter mot bestämmelser, föreskrifter eller till radiotillståndet anknutna villkor som gäller radiokommunikation.

Om sökanden inte har betalt förfallna avgifter för tidigare radiotillstånd eller fre-

serveringar som gäller samma apparatkategori som det nya tillståndet eller reserveringen söks för, och avgiften till sin storlek inte är ringa, kan ett tillstånd eller en reservering förvägras.

Om sökanden har för avsikt att utöva koncessionsberoende televerksamhet enligt 4 § kommunikationsmarknadslagen eller koncessionsberoende televisions- eller radioverksamhet enligt 7 § lagen om televisions- och radioverksamhet, kan radiotillstånd eller radiofrekvensreservering inte beviljas, om sökanden inte har behövlig koncession.

(ny)

Om radiotillstånd eller radiofrekvensreservering på grund av det knappa antalet radiofrekvenser bara kan beviljas en del av sökandena, skall tillstånd eller reservering beviljas sådana sökande vilkas verksamhet bäst främjar lagens syften enligt 1 §.

Sökanden och innehavaren av radiotillstånd samt vid behov även något annat teleföretag är skyldiga att till Kommunikationsverket lämna de av verket begärda uppgifter som är nödvändiga för att det i 7 mom. avsedda tillståndsavgörandet skall kunna fattas.

41 §

Bedömningsorgan

Kommunikationsministeriet utser på ansökan ett eller flera bedömningsorgan. Bedömningsorganet har till uppgift att lämna utlåtanden om radioanläggningars och teleterminalutrustnings överensstämmelse, bestämma om särskilda radiotestsekvenser samt godkänna och övervaka kvalitetssäkringssystem för radioanläggningar och teleterminalutrustning. Bedömningsorganet kan utses för viss tid. I ansökan skall sökanden lägga fram de uppgifter som ministeriet har begärt och som behövs för handläggningen av ansökan.

Kommunikationsministeriet utövar tillsyn över bedömningsorganens verksamhet. Bedömningsorganen skall anmäla sådana ändringar i sin verksamhet som kan påverka de-

kvensreserveringar som gäller samma apparatkategori som det nya tillståndet eller reserveringen söks för, och avgiften till sin storlek inte är ringa, kan ett tillstånd eller en reservering förvägras.

Om sökanden har för avsikt att utöva koncessionsberoende televerksamhet enligt 4 § kommunikationsmarknadslagen eller koncessionsberoende televisions- eller radioverksamhet enligt 7 § lagen om televisions- och radioverksamhet, kan radiotillstånd eller radiofrekvensreservering inte beviljas, om sökanden inte har behövlig koncession.

Om sökanden utövar verksamhet enligt 4 § 3 mom. i kommunikationsmarknadslagen, får sökanden inte beviljas radiotillstånd som följer omedelbart på varandra så att tillståndet faktiskt gäller över två veckor.

Om radiotillstånd eller radiofrekvensreservering på grund av det knappa antalet radiofrekvenser bara kan beviljas en del av sökandena, skall tillstånd eller reservering beviljas sådana sökande vilkas verksamhet bäst främjar lagens syften enligt 1 §.

Sökanden och innehavaren av radiotillstånd samt vid behov även något annat teleföretag är skyldiga att till Kommunikationsverket lämna de av verket begärda uppgifter som är nödvändiga för att det i 8 mom. avsedda tillståndsavgörandet skall kunna fattas.

41 §

Bedömningsorgan

Kommunikationsverket utser på ansökan ett eller flera bedömningsorgan. Bedömningsorganet har till uppgift att lämna utlåtanden om radioanläggningars och teleterminalutrustnings överensstämmelse, bestämma om särskilda radiotestsekvenser samt godkänna och övervaka kvalitetssäkringssystem för radioanläggningar och teleterminalutrustning. Bedömningsorganet kan utses för viss tid. I ansökan ska sökanden lägga fram de uppgifter som *verket* har begärt och som behövs för handläggningen av ansökan.

Kommunikationsverket utövar tillsyn över bedömningsorganens verksamhet. Bedömningsorganen ska anmäla sådana ändringar i sin verksamhet som kan påverka deras förut-

